

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од второто продолжение на Четириесеттата седница на Собранието на
Република Македонија, одржана на 4 јуни 1992 година

Скопје, јуни 1992 година

ЧЕТИРИЕСЕТТА СЕДНИЦА- II ПРОДОЛЖЕНИЕ, ОДРЖАНА НА 4.VI.1992

-НАЦРТ ЗАКОН ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА-

1. СТОЈАН АНДОВ	1, 8
2. ГАЗМЕНД АЈДАРАГА	11,63
3. БРАНКО АРСОВСКИ	17
4. АБДУРАХМАН АЛИТИ	30
5. ЕШ1РЕФ АЛИУ	72
6. МИТКО АНАСТАСОВСКИ	73
7. АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ	69
8. ДОСТА ДИМОВСКА	62
9. НАСЕР ЗИБЕРИ	65
10. ЗОРАН КРСТЕВСКИ	73
11. ПАНЧЕ МИНОВ	5
12. ЏЕЛАДИН МУРАТИ	12
13. ВАНЧО МЛАДЕНОВ	48
14. ЃОРЃИ НАУНОВ	2, 11, 78, 81
15. ЉУПЧО ПОПОВСКИ	34
16. ТИТО ПЕТКОВСКИ	40
17. ТОДОР ПЕТРОВ	44
18. ИСМЕТ РАМАДАНИ	52
19. СТОИЛЕ СТОЈКОВ	22
20. НАУМ СИМЈАНОВСКИ	33
21. АСЛАН СЕЛМАНИ	38
22. ОЛОМАН СУЛЕЈМАНИ	54
23. ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ	55
24. ЏЕЛИЛ ТАИРИ	29
25. АЛЕКСАНДАР ФЛОРОВСКИ	34
26. НЕЏАТИН ЏАФЕРИ	27
27. ХИСНИ ШАКИРИ	22

КРАЈ

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од второто продолжение на Четириесеттата седница ка Собранието на Република Македонија одржана на 4 јуни 1992 година

Седницата се одржа во Собранието на Република Македонија во сала 1, со почеток во 10,45 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше господинот Стојан Андов, претседател на Собранието.

СТОЈАН АНДОВ:

Да продолжиме со работа.

Пратениците Душко Горчевски, Петре Трајановски, Благоја Ханџиски, Симеон Наумовски, Јаким Ивановски, Алил Џаферовски ме известија дека од оправдани причини не можат да присуствуваат на седницата.

Констатирам дека на седницата присуствуваат мнозинството пратеници на Собранието и Собранието може полноважно да одлучува.

Минуваме на **точката 3** - Нацрт на закон за локалната самоуправа.

Нацртот на законот и извештаите на комисиите за општествено-политички систем, меѓунационалните односи, ЗПК, Комисијата за градежништво и урбанизам, Комисијата за земјоделство и шумарство, Комисијата за труд и социјална политика, Комисијата за општествен надзор и претставки, Комисијата за образование, наука и култура, Комисијата за здравство и Комисијата за внатрешна политика и општо народна одбрана ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес.

Има збор господинот Горѓи Наумов, министер за правосудство.

ЃОРЃИ НАУМОВ:

Почитувано претседателство, почитувани пратеници.

Ова денес е расправа по еден од системските закони, Законот за локалната самоуправа. Јас нема да поднесувам експозе во врска со овој закон затоа што експозето ќе биде поднесено со Предлогот на законот. Сега би сакал во кратки црти да кажам неколку работи врз основа/на кои елементи е концепиран Нацртот на законот за локалната самоуправа.

Основните постулати на кои се заснова Нацртот на законот за локалната самоуправа се определени во уставните решенија од Уставот на Република Македонија прогласен и донесен на 17 ноември минатата година. Во решенијата од Нацртот на законот за локалната самоуправа концепирани се решенија од Европската повелба за локална самоуправа на Европскиот совет донесена 1985 година во Стразбур.

Исто така за концепирање на овој закон земени се предвид и заклучоците на те^тата на ова Собрание донесени во врска со Предлогот за донесување на закон за локална самоуправа. Покрај тоа земени се предвид решенијата, сугестиите и забелешките од страна на Заедницата на општините и градот Скопје, која што расправаше по една од последните работни верзии на Нацртот на законот за локалната самоуправа.

Имајќи ги предвид сите овие компоненти мислам дека успеавме да подготвиме еден нацрт кој ќе ги задоволи барањата на сите субјекти во Републиката. Од претставници на Заедницата на општините и градот Скопје, кои учествуваа во подготвувањето на овој нацрт по комисији беше најавено дека тие на своите пратеници во своите подрачја ќе ја искажат согласноста за овој нацрт на закон за локална самоуправа.

Основните постулати на кои се заснова Нацртот на законот на локалната самоуправа се дадени во Уставот на Република Македонија и тоа во одредбите од член 114 до член 117.

Како прво начело и постулат што е предвидено во Уставот на Република Македонија е тоа дека на граѓаните во Република Македонија им се гарантира право на локална самоуправа. Тоа право на локална самоуправа граѓаните можат да го остваруваат преку основните облици, единки, единиците на локална самоуправа општините и како посебна единица градот Скопје.

Понатаму како второ начело во Уставот за остварување на правото на локална самоуправа е и правото на општините во својот атар со статут или со одлука да формираат и други облици на месна самоуправа што не е и право на градот Скопје.

Право на граѓаните да учествуваат во одлучувањето за сите витални прашања од интерес и локално значење или од значење за градот Скопје и тоа одлучување да го остваруваат непосредно или посредно. Во Нацртот на законот ги елаборираме сите можни досега создадени начела и модуси за остварување на непосредно право на локална самоуправа почнувајќи од собирот на граѓаните, референдумот иницијативите, консултациите на граѓаните итн. итн., а се определуваме за посредно остварување на право на локална самоуправа иако ги даваме низ двата облика преку избор на одборници или алтернатива преку градоначалник со совет.

Во Нацртот ова е поподробно елаборирано а поаѓајќи од уставниот постулат дека граѓаните имаат право да учествуваат и одлучуваат за виталните прашања од значење за локалната заедница во Уставот децидно се наброени областите во кои граѓаните имаат право како извор на нивна надлежност да одлучуваат. Тоа се областите на урбанизмот, комуналните дејности, културата, спортот, детската социјална заштита, предучилишното воспитание, основното образование и основната детска и основната детска

заштита. Исто така во Уставот е дадена можност со посебен закон да се Определат и други области во кои граѓаните ќе можат да одлучуваат за своите интереси, Ние со овој нацрт на закон, во член 15 став 2 ги определуваме засега и други области како што е земјоделието, туризмот, угостителството, занаетчиството, снабдувањето на граѓаните со животни прехранбени артикли, екологијата, развојот на техничката култура, на обезбедување услови за елиминирање на непгооди и други области кои што се наброени во Нацртот на законот за локалната самоуправа.

Секако дека не сме успеале да ги наброиме сите области можеби тоа ќе биде и во расправата по нацртот, но тоа не го спречува правото на Републиката и пратениците во донесувањето на другите акти, закони да не предвидуваат области кои ќе бидат предоставени на локалната самоуправа.

Покрај овие постулати во Уставот е дадена можност Републиката со закон да може да довери вршење на одредени работи на општината. Во тој случај ако Републиката се одлучи одредени работи од надлежност на извршната власт, на министерствата ја довери . на локалната самоуправа, на општините и градот Скопје тогаш таа е и надлежна да врши контрола врз остварувањето на оваа надлежност.

По однос на изворната надлежност во Нацртот на законот предвидуваме можност Владата на Република Македонија да може да сопре извршуваше на одредени акти, одлуки и решенија или други дејствија на локалната самоуправа, ако оцени дека тоа не е во согласност со Уставот и да поведе постапка пред Уставниот суд на Македонија. Но, во однос на доверената надлежност на локалната самоуправа контролата се врши исклучиво до надлежното министерство во чиј домен е извршен пренос на овие надлежности.

На крајот, еден од основните постулати на Уставот за да се обезбеди ефикасно остварување на правото на локалната самоуправа Уставот предвидува и обезбедување на финансиски средства за локалната самоуправа, а тоа се средства кои што локалната самоуправа ги обезбедува од сопствени извори и приходи утврдени со закон и средства што ќе бидат доделени од страна на Републиката.

Ова се само некои од основните постулати врз основа на кои се темели Нацртот на законот за локалната самоуправа. Во него се преземени и решенијата од Европската повелба за локална самоуправа при /што предвидуваме едностепеност на локална самоуправа, иако во Европската повелба и во Европа, во Светот и пошироко, Канада Америка имаме двостепена, тростепена локална самоуправа. Ние се опре деливме на едностепена локална самоуправа сметајќи дека на тој начин на граѓаните ќе им овозможиме непосредно во прв степен да ги остваруваат своите интереси од значење за општините и градот. Да не се централизира власта од колаклан самоуправа во втора и трета степен.

На крајот сметам дека треба да се има предвид да локалната самоуправа не е власт во смисла на она што беше општината во системот што го напуштивме, општествено- политичката заедница дека е извршен со ова дефинитивен дисконтинуитет помеѓу старата општина и општината сега како единица на локална самоуправа.

СТОЈАН АНДОВ:

Молам кој бара збор: Има збор Панче Минов.

ПАНЧЕ МИНОВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници,
Поддржувајќи го Нацртот на закон за локалната самоуправа во делот на општите определби изразувам една моја забелешка со предлози, во членот 2 став 1 и 2 да гласи формулацијата "граѓаните одлучуваат во

локалната самоуправа по прашањето од локалната самоуправа односно од локално значење." Оваа формулација, со овде употребените термини е прсземена фактички од терминологијата на Уставот. Јас мислам дека законот бидејќи е специфичен, специјален по својот карактер треба да ја операционализира оваа уставна одредба. Конкретно дека граѓаните не учествуваат во одлучувањето по прашањата од локален карактер во локалната самоуправа, туку дека тие одлучуваат по прашањата од локален, карактер во локалната самоуправа.

Тоа произлегува и од членот 3, каде што се кажува дека прашањата од изворна надлежност на локална самоуправа се оние прашања кои имаат локален карактер и по мене мислам дека повеќе одговара Републиката да учествува во одлучувањето по прашањето на изворната надлежност а локалната самоуправа а општината односно локалната самоуправа по тие прашања да одлучува бидејќи на тие прашања има и своја изворна надлежност како од Уставот така и од членот 3 на Нацртот на законот. Понатаму во општите одредби мислам дека за забележување е и членот 10 кој што зборува дека општината е правно лице, има својство на правно лице. Сметам дека е неопходно во овој член да се додаде нов став кој ќе утврди дека општината има свој имот со кој самостојно управува и располага оваа одредба фактички би значела уредување на состојбите со имотот стекнат во поранешните општини (зградите на општинските собранија, објектите што се градени со општините месни самопридонеси, општинските јавни објекти што ги . има по општините од локално значеше, комуналните станovi, деловниот простор) .

Второ прашање на кое сакам да се осврнам во мојата дискусија е прашањето на надлежностите на општината. Мислам дека тоа е клучното прашаше по однос на разграничувањето на надлежностите и функциите на општината визави Републиката односно државните органи.

Како што следува и од содржината на Нацртот на закон за локална самоуправа надлежностите на општината произлегуваат изворно од Уставот од овој закон како специјален закон и сиа што се претпоставува како институт од доверена надлежност што ќе и биде пренесена како надлежност од Републиката на општината.

Во однос на надлежностите на општината одредени со Уставот и овој закон имам забелешка на недефинираност на инстанциите на надлежностите на одлучувањето помеѓу Републиката и општината за разлика од областите урбанизам и комунални дејности каде што е конкретизирано за кои прашања и за кои работи општината одлучува односно донесува соодветни акти. По другите прашања кои произлегуваат од изворната уставна надлежност како и кои произлегуваат од Законот за локалната самоуправа тоа се прашања од областа на општествените дејности како и од областите на прашања на надлежности што со овој закон се утврдуваат (земјоделие, занаетчиство, угостителство, туризам итн.) сметам дека не се дефинирани инстанциите на надлежностите во таа смисла за кои работи ќе одлучува општината во овие области освен што ќе се грижи да ги врши работите и да ги следи состојбите во истите, што како една начелна надлежност не е одредена и фактички упатувања тие прашања за кои ќе одлучува општината да бидат уредени со донесувањето на другите закони.

ПАНЧО МИНОВ: (продолжение)

Оценувам дека ова е една од интенциите на овој закон за локална самоуправа, на овој начин начелно да ги уреди, само ги наведе работите што ќе ги врши општината, оставајќи суров простор со други закони да се конкретизираат надлежностите во горенаведените области за кои ќе одлучува општината што инаку е неодминлива констатација дека е недостаток на овој закон. Заради ваквата концепција произлегуваат и многу редуцираните наброени/надлежности во член 50 од Законот за локална самоуправа, кои инаку како надлежности би биле многу пошироки, со опфаќање и на многу прашања кои фактички и поефикасно и поекономично се вршеле досега, имаат таков логички карактер, а и понатаму ќе се вршат дали преку доверување на надлежност или со конкретизирање на истанцата на одлучување со други закони.

Во членот 17 имам забелешка и предлог на недефинираноста на односите меѓу јавните претпријатија и општините во кои се вели дека општината ќе ги координира работите во врска со јавните претпријатија, сметам дека законот треба децидно да се изрази во смисла да утврди кои се основачките, кои се управувачките и кои се надзорните права на општината спрема јавните претпријатија посебно од комунални дејности, што инаку се и извор на надлежност на општината.

Во однос на членот кој укажува на надлежноста на општината во делот на јавното информираше, истиот за мене е дискутабилен и сметам дека јавното информирање во општините треба да се либерализира, а ако веќе остане како начелна функција и надлежност на општината тогаш покрај основачките права и грижата за јавните гласила, за јавните станици треба да се предвиди и иста таква функција и за локалните ТВ- станици кои се веќе јавност во општините.

Иста така оценувам дека една од интенциите и тоа како втора интенција ка овој закон и претпоставената широка можност за пренесување на голем број на надлежности од Републиката на општината преку институцијата доверена надлежност. Така на пример во членот 77 се кажува кои особено работи ќе бидат пренесени во институцијата доверена надлежност од Републиката на општината, па се зборува за користењето на градежното земјиште, станбената област, што мислам дека предлагачот многу скромно не ги опфаќа голем број на прашања и работи кои објективно, поефикасно и поекономично би се остварувале како надлежност на општината, како што се на пример реализацијата на урбанистичките планови односно нивното практично остварување ? во управна постапка преку издавање на решенија за локации, решенија за дозволи на градба, понатаму располагањето со доделувањето на градежното и земјоделското земјиште кое се врши во самите општини, избирачки списоци, матични книги и сл. Фактички преку доверувањето на надлежностите на општината им се признава функционирање на локалните органи на управата односно локалните државни органи на власта што по себе го отвора прашањето за меѓусебните односи меѓу подрачните единици на тие локални органи на државната власт во општините и самите органи на општината. По мене од практичното битисување досега на локалната самоуправа во општините мислам најмногу се трпи и најмногу негативна пракса има во однос на задоволувањето на правата и интересите на граѓаните баш поради отсуството на орган или институт кој ќе врши, дали хоризонтално или вертикално координација и усогласување како помеѓу локалните органи на управата, меѓу себе така и помеѓу нив и органите на општината, пак ќе

нагласам во функција па поефикасно остварување на правата и интересите на граѓаните во општините.

Исто така во надлежност на општината да се утврдат и многу сегашни фондови кои сега се централизирани непотребно, и со средства за работи кои се по карактер локални, кои се својствени да ги врши општината, а истите тие општини конкурираат пред соодветните републички министерства. Така на пример општините досегашниот момент конкурираат пред соодветните министерства и односните фондови за финансирање на урбанистичката документација на општините, па дури и за изготвување на урбанистички планови за селските месни заедници во општините. Потоа истите тие конкурираат и за обезбедување на средства за изградба на водоводи, канализација, на патишта итн., што сметам дека треба да се децентрализира заради несоздавање на непотребен револт на релацијата Република- општина односно центар- провинција.

Се залагам претседателот на Собранието на општината да се избира непосредно од граѓаните со што ќе се дефинираат и неговите зголемени надлежности за сите состојби и односи во општината со локално значење и со тоа се здобива со авторативност во односите на општините со органите на управата која сега не постои односно имаме субјективни однесувања на неспремност на соработка меѓу соодветните подрачни органи на управата по општините и самите органи на општините како и одговорноста пред граѓаните во својство на градоначалник на општината.

Се определува функцијата на општествен одбор да ја вршат општините до 50 илјади жители претседателот, потпретседателот и

секретарот на собранието, а за поголемите општини да се формираат совети по одделни области со состав од одборници и надворешни членови односно се определува за алтернативата на член 67 под II.

Во членот 88 кој зборува за средствата за финансирање на месните заедници предлагам да се конкретизира изворот на приходите што ќе го отстапуваат општините на месните заедници, со дополнување дека се работи за оние средства што се собираат од тие месни заедници и треба да бидат наменети во истите месни заедници со намени дали за работа на органите на тие месни заедници или за располагање на селските месни заедници и на другите месни заедници во извршувањето и остварувањето на нивните планови за комунална изградба, што како необезбедени финансиски средства досега беше и основна причина за нефункционирањето на месните заедници.

ГАЗМЕНД АЈДАРАГА:

Јас се јавив за збор сега да би го искористил присуството на министерот. Имено моето прашање е следно:

Имам сознание дека нацрт-законот базира врз Европската повелба за локалната самоуправа од 15.X.1985 година.

Поставувам прашање дали е консултиран Советот на Европа за законот за локална самоуправа и доколку е, тогаш кои се укажувањата и дали тие се респектирани при изработката на нацртот.

ЃОРЃИ НАУМОВ:

При конципирањето на нацрт законот за локалната самоуправа јас во своето излагање кажав дека ги користевме определбите и решенијата од Европската поделба за локална самоуправа, а не да се консултираме со членови на Европскиот совет.

Решенијата што со наведени по таа поделба ние ги користевме но не ги прифативме оние решенија кој сметаме дека нема да одговараат на наше тло како што е двостепеност, тростепеност на локалната самоуправа и други. Ако го читате образложението на нацрт-законот ќе видите дека конкретен член од Европската повелба ние го парафразиравме со нашите решенија во нацрт-законот.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Проблемот за кој расправаме е доста актуелен. Актуелен беше од/моментот кога почна да се реализира во самата практика / па еве правиме обиди и законски да се регулираме.

Еден од многубројните и значајни проблеми со кој се соочува правната територија и практика денес е истовремено како да се гради филозофијата на локалната самоуправа што се нуди со овој проект на закон како специфичен закон на организирање на животот на сите свои сегменти, аспекти и проблеми во локалната заедница и нивното интегрирање во централната управа. Всушност основното прашање е како да научиме да живееме парцијално, а да дејствуваме интегрално.

Со самото тоа општината го губи карактерот на општествена политичка заедница, губи одредени вредности, компетенции и ингеренции. Се менува односот на комуникацијата, меѓу централната локалната власт.

За актуелноста на овој проблем, секако зборуваат и многубројните укажувања во стилот за и против. Поточно дека досегашната општина поминува во систем на послушни општини на општини кои се контролираат одозгора надолу. Меѓутоа, ако се анализира степенот на развиеноста на локалната самоуправа и ако се респектира фактот дека поминуваме

односно воведуваме централистичко одлучување тогаш евидентно е дека отпорот присутен спрема локалната самоуправа е оправдан или дотолку е оправдан што тој е неразбирлив односно не сака да се прифати. Оправдан е исто така доколку претходно не е подготвен солиден терен и претпоставка за попрактично осмислување на локалната самоуправа на нејзината функција, суштина и цел, а тоа значи треба да има еден поблаг период на премин од сегашното работење и функција на општината во локалната заедница.

Всушност локалната самоуправа ја подразбирам како децентрализација и демократизација на власта, доближување на граѓанинот до органите на демократското одлучување, а понудениот концепт на локалната самоуправа е токму спротивното т.е. се врши целосна централизација на власта во Републиката каде граѓанинот се оддалечува од демократското одлучување.

Тенденцијата за пренагласување на локалната самоуправа, пред се се состои во централизирање на власта. Во обид да најдам оправдани причини освен што овозможува порационално искористување и контрола, другото може да биде ирелевантно. Зошто? Затоа што граѓанинот се оддалечува од власта и одлучувањето општината се изедначува со положбата и статусот на месната заедница во денешната функција и пред тоа проблемите и понатаму ќе остануваат во општината, а надлежностите во Републиката. Практично општината претставува мноштво или збир на министерства каде секој гледа на своја страна секој се повикува на министерството од Републиката и никој не слуша органи на Собранието на општина, а најмалку претседателот кој нема право да наредува на никого. Практично курирот во Собранието на курирот ка Собранието на општината

е на едно министерство, чистачот на друго, дактилографот на трето, архиварот на четврто, одговорниот што го поставува министерот е само стоен во однос на претседателот на општината и него не го слуша. Затоа сметам дека централизацијата на власта, како што се гради со концептот не е во интерес на граѓанинот. Децентрализацијата е во корист на граѓанинот и таквата власт не одговара заради поголемата ефикасност и заради тоа што граѓанинот ќе биде поблиску до власта, ќе учествува во таа власт и одлучувањето. Токму и од овие причини се поставува и прашањето зошто се атомизираат општините, дали тоа се прави од мода, или пак на граѓанинот да му биде подобро. Овде би спомнал едно мислење на Томас Џеверсон кој во врска со ова предупредуваше. Тој вели: "Кога целата управа би била повлечена во Вашингтон како централна власт, таа би станала подмитлива и свирепа, како и владеењето од кое се оделивме." Кога би се потпирале на Вашингтон за тоа кога да се сее и кога да се жнее ние наскоро би останале без леб. Кога оваа пространа земја би била ставена под една единствена управа таа ќе биде една од најголемите корупции, негрижа и неспособност за општата работа. Споредбата на САД со Македонија е непримерна иако би сакале тоа да биде. Но, нешто вистина во тоа има, негрижа, корупции како што се гледа нефункционалност и слично. Според тоа проблемот не лежи во самата самоуправа која и како таква треба да се прифати туку пред се во управувањето со управата, во управувањето со самоуправата како дел од управувањето на вкупниот развој и на нашата способност за организирање, координираше и насочување на севкупните активности во Републиката и во локалните единици. Од овој аспект треба да се оцени негативистичкиот и

позитивистичкиот пристап кон локалната самоуправа.

Многу пооправдано ќе беше ако оставиме еден период на испитување на функционирањето на локалната самоуправа, потоа еден транзитен период, со што би се подготвувал проект на тема дефинирањето на функциите и улогата на општините во новиот политички амбиент од кој би произлегувале и заклучоци визии и стратегија за остварувањето на локалната самоуправа. Значи, остварувањето на локалната самоуправа да биде побавно, а не радикално, кое би имало одредени пореметувања во функционирањето на локалната самоуправа. Инаку некои конкретни забелешки на нацрт-законот верувам дека ќе биде на јавна дискусија имам и тоа:

После членот 3 да се додаде член 3-а кој би гласел "во остварувањето на локалната самоуправа општинските органи ќе бидат консултирани во најголема можна мера и на соодветен начин како во процесот на донесувањето на одлуки и планирање така и во кадровското назначување на лица. Сега практично министерот одредува лице кое воопшто општинското собрание не го има запознаено ниту пак го прифаќа.

Во членот 60 се предлага претседателот да биде одговорен пред граѓаните а граѓанинот него не го избира. Потполно се согласувам со претходниот дискутант, ако него го избираат граѓаните да биде одговорен пред граѓаните. Инаку вака не е во ред.

Понатаму имам забелешка на членот 61 за што барам да се определи дека собранието избира претседател и потпретседатели а во врска со потпретседателите мислиме дека треба да стои еден или повеќе потпретседатели, сега го имаме тоа во практиката во зависност од големината на општината.

Во членот 67 би било пожелно добро и Функционално да се врши степепување на општините според бројот на жителите. Инаку овде имаме третиот став во општина над 50 илјади жители, а тоа значи до 200 илјади, а имаме и такви општини кои имаат 200 илјади жители што значи една општина ќе биде во нерамноправна положба, ако една има 15 илјади а друга 150 илјади. И за истата се предлага да има извршен одбор од три члена а би било добро да се предложи таму да има извршен одбор од пет члена итн. а би предложил да се степенуваат општините, општини од 50 до 8,6 илјади жители и после над 80 илјади жители, што верувам дека со новата територијална поделба на општините ќе се води сметка општините да бидат изедначени што повеќе една со друга.

Трето, ја поддржувам дискусијата на колегата Минов кога рече во законот да се уреди што Собранието може да избира, . во кадровското екипирање на органите. Конкретно кога станува збор за некои области кои се во надлежност на општината на пример пред училишното воспитание и образование, основното воспитание и образование, здравството да може општинското собрание односно општината да одлучува за избор на директор на училиште, а не министерот бидејќи основното училиште кој во рамките на локалната самоуправа а не во рамките на министерството за образование.

СТОЈАН АНДОВ:

За збор се јави господин Бранко Арсовски.

БРАНКО АРСОВСКИ:

Почитувано Претседателство, почитувани пратеници, во името на рационалноста и компетентноста, во името на пратеничката група на Социјалистичката партија на Македонија, сакам да ги изнесам одредени мислења и предлози по Нацрт- законот за локалната самоуправа.

Уште на почетокот сакам да истакнам дека карактерот и квалитетот на овој законски проект глобално може да се вреднува односно цени во рамките на два пошироки концепти, односно модели. Прво, општиот историски и актуелен карактер и значење на локалната самоуправа, и второ, уставниот концепт на локалната самоуправа.

Локалната самоуправа е историски општествено- политичка и културна институција, а не геофизичка и правно- административна категорија. Низ неа се изразува колективниот интерес на граѓаните што живеат на едно подрачје непосредно да ги вршат своите автономни права без посредување и туторство на повисоката власт. Народите граѓаните никогаш не се откажале од правото на локалната самоуправа, како што не се откажале и од борбата за еднаквоста на сите граѓани. Локалната самоуправа претставува форма на непосредна демократија, преку која се врши ограничување на централната власт, но во исто време и нејзина демократизација. Таа го шири просторот на народниот (граѓанскиот) суверенитет. Значењето и актуелноста на локалната самоуправа стануваат посебно нагласени во услови на пазарно стопанисување, политички плурализам, владееше на правото, поделба на власта и сл.

Уставот на Република Македонија од 1991 година локалната самоуправа ја определува како темелна вредност на уставниот поредок. Во него се регулирани само некои од основните прашања, а доста од нив се оставени на законската регулатива. Во таквото поставување на локалната самоуправа изразена е неконзистентност помеѓу нејзиното определување како темелна вредност на уставниот поредок и нејзината операционализација. Тоа се изразува низ следните нејзини уставни

карактеристики локалната самоуправа повеќе е законска отколку уставна категорија; таа нема гарантирана уставна надлежност; нема уставна заштита на локалната самоуправа; тесни се рамките за самоуправноста итн. Овие и други карактеристики на уставниот концепт ја имплицираат потребата од нивното законско прецизирање и операционализирање.

2. Поаѓајќи од овие две општи рамки може да се назначат и критички промислат елементите на моделот на локалната самоуправа кој е понуден во Нацрт-законот за локалната самоуправа.

2.1. Монотипна или политипна локална самоуправа. Законот ја прифаќа /во основа монотипната локална самоуправа. Притоа единиците на локалната самоуправа (општините) се поставуваат како еден вид административни единици, без можност во своите изворни права да имаат право на самоорганизирање, особено при изборот на организацијата на локалната самоуправа. Тоа право на самоорганизација на општините треба законски да се гарантира, а да се определува (нормира) во статутите на општините.

2.2. Едностепена или повеќестепена самоуправа. Во Европа и светот познати се моделите на едностепената самоуправа (како на пример Швајцарија, Луксембург, Србија), повеќестепената (на пример Хрватска, Словенија (флексибилна степеност на локалната самоуправа Франција, Данска, Шпанија итн.). Меѓутоа преовладува двостепената самоуправа. Во Нацрт-законот прифатена е едностепената самоуправа, што произлегува од уставното решение. Притоа, покрај сите концепциски и практички импликации, овој модел го актуализира и усложнува прашањето на положбата и организацијата на големите градови.

2.3. Големината на единиците на локалната самоуправа. Овој елемент на локалната самоуправа е зависен од конкретните услови и карактеристики на секоја државна заедница. Притоа секој од моделите имаат свои предности и недостатоци. Така предностите на малите единици на локалната самоуправа се во воспоставувањето на потесна поврзаност на граѓаните за заедничките интереси; поголема нивна солидарност; непосреден однос со органите на локалната самоуправа, што ја ограничува можноста за нивна бирократизација итн. Предноста пак на големите единици на локалната самоуправа е во тоа што имаат поголеми кадровски, финансиски и други можности, претставуваат пореален

"партнер" на централните институции на власта итн. Нацрт- законот нема концепциска определба за големината на единиците на локалната самоуправа, што се имплицира и во операционализацијата на другите елементи во овој законски проект.

2.4. Карактерот и бројот на надлежностите на единиците на локалната самоуправа. Нагласена е светската тенденција на реструктурирање на надлежностите во правец на нивно намалување. При тоа појдовна претпоставка е дека со намалувањето на надлежностите на единиците на локалната самоуправа се зголемува нејзината севкупна ефикасност. Во Нацрт-законот за локалната самоуправа во основа преовладува концептот за широки надлежности на единиците на локалната самоуправа. Од друга страна, пак, повторно се става во општинска надлежност некои стопански активности: земјоделството (член 24), занаетчиството (член 25), угостителството и туризмот (член 26) и др. За вакви решенија нема позитивни искуства кај нас ниту било какви искуства во развиените локални самоуправи. Затоа овие членови треба да се бришат и да се стави општа формулација дека во областа на земјоделството, занаетчиството, угостителството и туризмот и сл., општината може да презема конкретни мерки, а општа ингеренција во однос на стопанските субјекти и нив просторно да ги лоцира. Исто така, нејасните формулации во однос на некои други надлежности треба да се заменат со јасни и прецизни (на пример член 22 "општината ги следи состојбите и се грижи за потребите на мрежата на основното училиште..." е нејасна и непрецизна и би требало да се замени на пример со формулацијата "општината го финансира наставниот процес...")

2.5. Организацијата на локалната самоуправа претставува еден од позначајните делови на Нацрт-законот. Притоа таа е недоволно доизградена со доста нормативистички елементи и потреба во овој дел да се остави што поширок простор за саморегулирање и самоорганизирање на единиците на локалната самоуправа. Покрај оваа начелна карактеристика потребно е да се назначат и следните неколку: во членовите 52 и 53 да се предвиди конкретна надлежност за распуштање на собранието, а не тоа да се остави како факултативна надлежност да се прецизира "терминот значителен број" (во членот 72 став 2) бидејќи Уставот се ориентира на

законско прецизирање, а тоа прецизирање се врши со овој закон; Исто така, треба да се преиспита и членот 42 којшто ја регулира соодветна национална застапеност на одборниците во собранијата на општините со различен национален состав, од аспект на неговата конзистентност со повеќепартиската организација на Македонија и со непосредните општи и тајни избори; Исто така треба да се прифати алтернативата на членот 43, односно да не се гарантира законско право на неотповикување на одборниците, што имплицира и промена на членот 37, став 2, во смисла да одборникот ги претставува граѓаните, а не само граѓаните на својата изборна единица; Треба да се намалат роковите за избор на одборници (член 39).

2.6. Во Нацрт-законот финансирањето на единиците на локалната самоуправа е определено дека се врши од сопствени извори и од Републичкиот буџет. Добро би било во членот 79, став 2, да стои дека во финансирањето на работите од изворната надлежност на општината заеднички учествуваат и општината и Републиката. Со тоа би се создале услови за намалување на разликите помеѓу поразвиените и понеразвиените општини, како и на разликите помеѓу поразвиените и понеразвиените делови на една општина.

2.7. Односот помеѓу единиците на локалната самоуправа и централните органи во Нацрт-законот е реално поставен.

2.8. Прашањето на големите градови, исто така, е едно од значајните прашања на организацијата на локалната самоуправа. Во Нацрт-законот ова прашаше се поставува само во однос на градот Скопје и тоа алтернативно. Бидејќи организацијата на градот Скопје има своја динамична еволуција, потребно би било предложените алтернативи да се аргументираат преку искуствата, сознанијата, проблемите итн., кои се изразуваат во моделите на неговата организација коишто досега биле применувани.

2.9. Потребно е да се укаже уште на неколку решенија Дадени во Нацрт-законот за локалната самоуправа.

Месната самоуправа е регулирана и во општите одредби и во нормативниот дел на Законот. Притоа во општите одредби, во членот 2, став 4, е назначено дека месните заедници и други облици на месна самоуправа може да се основаат со статутот на општината. Ваквото решение е неконзистентно и со карактерот на локалната самоуправа

воопшто и со карактерот на месната самоуправа. Месните заедници треба да се формираат со изјаснување на граѓаните. Притоа правото на месна самоуправа треба законски да се гарантира и да се утврди законска процедура,(постапка)за нејзиното формирање, а конкретното конституирање на месната самоуправа да се врши врз основа на законот за територијална поделба на Република Македонија, според критериумите на Законот за локалната самоуправа.

Во начелата за основање на општините во Нацрт-законот за локалната самоуправа (член 12, став 2) е определено дека општината се основа за едно или повеќе населени места или на дел од населено место, а во предлогот за донесување на Законот за територијалната поделба на Република Македонија (член 3) е назначено дека подрачјата на општините ги сочинуваат населените места. Овие две решенија, кои во својата суштина се различни, треба да се усогласат.

Се поставува прашањето за оправданоста материјата за избор на одборниците во собранијата на општините да се регулира со законот за локалната самоуправа, како што е предложено во Нацрт- законот. Подобро би било материјата за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија и за одборници во собранијата на општините да се регулира со единствен изборен закон.

Врз основа на изнесеното предлагаме:

1. Собранието на Република Македонија да ги разгледа искажаните мислења, предлози и сугестии што се предложени од Социјалистичката партија на Македонија и да донесе Заклучок со кој ќе ја задолжи Владата на Република Македонија истите да ги има предвид при оформувањето на Предлогот на закон за локалната самоуправа.

2. Нацртот на законот за локалната самоуправа да се донесе во редовна постапка и во таа смисла по текстот на Законот да се организира јавна расправа со оглед на изразениот интерес на граѓаните и значењето на овој пропис за уредувањето на односите во Републиката.

3. Постапката за донесување на законот за територијалната поделба на Република Македонија и определување на подрачјата на општините и на Градот Скопје да отпочне откако ќе биде донесен Законот за локалната самоуправа.

КООРДИНАТОР
НА ПРАТЕНИЧКАТА ГРУПА НА СПМ
Киро Поповски

СТОЈАН АНДОВ:

За збор се јави пратеникот Хисни Шакири.

ХИСНИ ШАКИРИ:

Господа пратеници, Нацрт-законот за локална самоуправа како закон, претставува чекор напред во регулирањето на односите од локалната самоуправа и како таков треба да служи како патоказ кој ќе ги регулира тие односи. Меѓутоа, понудениот нацрт-закон со својата содржина според мене не е во рамките на усвоениот устав на Република Македонија. Ова особено се однесува на прашањето со кое се регулираат односно детерминираат правата на албанците во општините каде што тие претставуваат мнозинство односно значителен број. Нацрт-законот, како и неколку други системски закони како да не поаѓаат од Уставот на Република Македонија усвоен од ова Собрание, туку тие повеќе како да му припаѓаат на некој друг устав со кој се сложи Владата. Впрочем, како поинаку да се сфати Нацртот кога тој врши рестрикција на правата на албанците иако тие во поголем обем се обезбедени со уставот што е на сила. Јас не можам да се сложам со членот 72 кој со својата содржина го минимизира ставот 3 од член 7 на Уставот на Република Македонија и затоа предлагам член 72 да се избрише, а за ставот 2 од овој член барам да биде интегралниот дел на член 71 само со минимални измени таму каде што пишува 35% да се намали на 10%. Ценејќи ја тежината на овој закон, барам Нацртот да оди на јавна расправа и така да се чуе и мислењето на граѓаните.

СТОИЛЕ СТОЈКОВ:

Почитувани пратеници, разгледувајќи го нацрт-законот за локална самоуправа на почетокот би констатирал дека постои потреба од донесување на ваков закон, но мислам дека премногу се одолговлечуваше

со донесувањето на Нацрт-законот. Незнам уште колку време ќе потрошиме до негово конечно донесување на ваков закон, но премногу се одолговлечуваше со донесувањето на Нацрт- законот. Незнам уште колку време ќе го трошиме до негово конечно усвојување.

Јас би се задржал на некои прашања што ги третира Нацртот на законот, а за кои во претходните облици на локалната самоуправа дефинирани на идеолошки начин, одредени категории на граѓани во посебни урбани средини беа обесправени, па оттаму и моето стравување да не се случи истото. Ќе ја земам за пример општината Гази Баба од каде и потекнувам. Општина со најголема концентрација на индустриски објекти во Македонската држава, значи општина од каде во минатото и сегашноста се прибираат најповеќе средства по основ на разни законски придонеси и даноци. Но, истовремено и општина која и ден денес ги нема решено основните потреби во сферата на комуналните дејности, изградбата на локалните патишта, нивна реконструкција, снабдување на населението со вода за пиење, заштита на човековата околина и други потреби. Јас не можам да си замислам како за десетица години не се изнајдоа средства да се поправи и реконструира да кажеме една толку фреквентна улица на потегот од индустриската кланица, преку Металски завод- Караорман, па се до нејзиното спојување со улицата Благоја Стефковски, која нема ни пешачки патеки, а камоли патеки за велосипедисти. Улица на која се случуваат сообраќајни несреќи и тн. Можеби некој од вас, почитувани пратеници, ќе ми замери што изнесувам парцијални случаи, но тоа го правам од проста причина, а и да се согледа незаинтересираноста на граѓаните за самопридонеси, за кои сведоци сме во последно време и

пропаѓаат. Јас би изнел уште неколку случаи. Каква доверба ќе имаат граѓаните ако повеќе од 10 години бараат во континуирано населени места, како на пр. од населба Трубареве до Катланово итн., да им се изгради пешачка патека како би се заштитиле граѓаните, а најповеќе децата од претшколска и школска возраст, а кои се и најчести жртви од сообраќајни несреќи.

Уште еден пример би навел, каква доверба ќе имаат граѓаните од 12 населени места од општина Гази Баба кои повеќе од 12 години градат водовод кој сеуште не е завршен, затоа што општината нема средства, а средствата од самопридонесот поради хипер, инфлација се девалвирани и потрошени.

Најсвеж случај од недовербата на граѓаните е каде и како ќе бидат потрошени средства прибрани од самопридонес е Битола и нејзиниот неуспешен референдум. Значи, ние ќе го донесеме законот за локална самоуправа, тоа е неминовно, но како утре да се поврати недовербата на граѓаните кон институциите на таа локална самоуправа, тоа е спрема мене најбитното нешто, затоа што очигледно е постои недоверба од страна на граѓаните.

Во членот 19 од Нацрт на законот се предвидува општината да се грижи за изградба, одржување и користење на објектите за спор и физичка култура и рекреација. Што е најбитно за рекреација на децата, младината и се разбира возрасните. Согледувајќи што до сега се направи на овој план, пак ќе кажам и во општината Гази Баба и во другите периферни делови на градот Скопје, Кисела Вода итн. тука сум и самиот иритиран, сеќавајќи се на самопридонесот што за оваа цел се придонесе и каде што од тие средства се изградија објекти во центарот на градот за спорт и рекреација кои на над

70% од граѓаните на градот Скопје им се недостапни. Јас сум за тоа и центарот на градот Скопје да биде уреден, да има со што да се пофалиме на посетителите, нарочно на странците, но не сум за тоа од периферијата да правиме специјални гета, да создаваме вештачки или природни реони каде ќе ги нема основните комунални, спортски, културни и други основни потреби на граѓаните. Можеби посетителите па и странците на нашиот главен град ќе сакаат да' ја посетат и периферијата и тогаш ќе стекнат впечаток дека нешто е вештачко. Во членот 15 е од значење законот за локалната самоуправа, предвидено е меѓу другото општината, да се грижи и за јавното информирање.

СТОИЛЕ СТОЈКОВ: (Продолжение)

При услови на стопанска рецесија и неможност за плурализам во средствата за јавно информирање во позиција на монополна положба на истите каде вистината ја гледаме само од едно стојалиште често пати иницирано од едни одредени се уште центри на моќ, кои беа и во претходниот често пати критикуван систем. Ме плаши дека и во локалната самоуправа божемното демократско информирање ќе се сведе на обична фарса како што тоа се случува и на ниво на државата. Граѓаните свесни дека нешто не е во ред и разбирајќи ја огромната / можност на медиумите во креираше на политичката свест ќе се борат против монополските средства со единствен сега за сега можен начин е некупување или пак неплаќање претплата. Вработените оние што, претставуваат над 98% во тие медиуми ни криви ни должни ќе го почувствуваат тоа по својот џеб т.е. со истенчени односно минимални плати, а се заради една група длабоко политизирана, но која го има главниот збор.

Би го замолил предлагачот на кој начин размислувал како информирањето во локалната самоуправа би било навистина во демократски и плуралистички дух. Би барал одговор на ова. Со вакво би го нарекол наследство на претходниот систем кое се уште опстојува без разлика дали некој ќе го оцени законот кој верувам ќе биде донесен во најскоро време како најдобар, нај демократски и се нај нај, основно нешто што треба да се направи е тоа да с е стекне доверба на граѓаните, кон единката на локалната самоуправа и уште повеќе член 87 од нацртот кон месните заедници или некој друг облик на месна самоуправа во зависност од тоа како ќе се договориме органите.

Кога граѓаните ќе ја стекнат таа доверба за задоволување на заедничките потреби што самите ги утврдиле тогаш и референдумите за разни самопридонеси ќе бидат успешни, верувам и граѓаните дека масовно ќе излегуваат на избори за свој претставници за општините. Граѓаните издвојувајќи разни даноци ќе бараат државата соодветно да им врати т.е. да биде мајка за сите, а не само за привилегираните. Кога таа доверба на граѓаните ќе се поврати, дури тогаш ќе можеме да речеме донесовме добар закон за локалната самоуправа. Значи повеќе децениската ерозија на општите човечки вредности се во име на некаква демократија треба да се анулира што верувам не е краткотраен процес за да граѓаните стекнат доверба во можностите на едно демократско општество правната држава во чии постулати ќе веруваат почнувајќи токму од успешната локална самоуправа.

НЕЏАДИН ЏАФЕРИ:

Почитувани колеги, имам некои начелни забелешки бидејќи законот се носи во нормална процедура, а пред извесно време беше и предлог за донесување на законот за донесуваше на локалната самоуправа, а еве денеска е и Нацрт законот за локална самоуправа, прелистувајќи го Предлогот на законот за донесување видов дека малку измени има во нацртот од претходниот предлог за донесување, иако се работи за еден важен и многу битен закон кои и те како може да има големи последици, а тие последици можат да бидат од организационен карактер бидејќи сега им се одземаат сите досегашни ингеренции на општините а бидејќи овие општини функционираше и работеле на овој простор 50 години, и веднаш ние по примерот на истите вакви закони од поразвиените земји доведуваме во состојба овој закон да важи и за нашите услови, и ако знаеме дека нашите услови се специфични услови без да има некој преоден период од одземање на ингеренциите на општината до локалната самоуправа.

Бидејќи го следев излагањето на министерот и рече дека овде се работи за едно степен локална самоуправа но по материјалот што ни е доставен за нацрт законот тука гледам дека се работи за второстепена локална самоуправа. Локална самоуправа каде што се стрикно нагласени ингеренциите на локалната самоуправа, локална самоуправа со одредени ингеренции од страна на Владата и се појавува како локална самоуправа и гадот Скопје можам да речам со привилегирани ингеренции. Значи сите овие локални самоуправи треба да се централизираат во Владата или да се централизираат во Министерствата на Републиката. Од Предлогот за донесување законот до сега во општините настануваат секакви ерозии. Знам дека и вас ви се познати тие ерозии и од тогаш веќе вработените во овие општини почнаа да се трансформираат и интересно е дека нашиот граѓани за ситници бара да дојде кај министерот и да интервенира во Министерството не почитувајќи ги сегашните општини или идните локални самоуправа.

Ова поделба на еден начин може да се земе како преодна комбинација бидејќи се работи за постепена локална самоуправа, но бидејќи изостануваат јасни параметри за надлежностите на некои општина тоа беше во втор степен на локална самоуправа има страв локалната самоуправа да земе локалистички замав, па дури и локалната самоуправа може да се претвори во локална, но управувана од одредени субјекти. Какви се можни манипулации произлегуваат се гледа и од предлогот за донесување на закон за територијална поделба на Републиката. Овде во овој закон нема никакви параметри за територијална поделба на Републиката.

Една материјална забелешка во нацрт законот имам во поглавјето за работа на Собранието и верификација на мандатите на одборниците. Од досегашното искуство знаеме дека може еден одборник или неколку одборници да го блокираат конституирањето на одредена општина. Ваков

пример имаме и сега во Гостиварската оптина каде четворица одборници го блокираат конституирањето на општинското Собрание бидејќи, и тие имаат свои барање, еден сака да биде претседател еден потпретседател, еден секретар и друг друга функција .

За верификација на мандатите на одборниците нема никакви параметри со колку одборници без верифициран мандат може да се конституира Собранието на локалната самоуправа.

ЦЕЛИЛ ТАИРИ:

Почитувани пратеници, вклучувајќи се во дискусијата кон законот за локална самоуправа сакам да го изнесам следното. Во образложението за нацрт законот за локалната самоуправа наведени се 9 основни начела и тоа: децентрализација и деконцентрација. Според мене овие два термини практично значат како централизација и концентрација. Централизација затоа што во Министерството се централизира грото на одлучувањето, а концентрација затоа што во надлежните министерства се концентрира огромна власт.

Понатаму како основни начела се спомнува дисконтинуитет а јас ќе речам континуитет, висок степен на автономност, практично ќе значи низок степен на автономност бидејќи на општините им се одзема автономноста и истата се сведува на самостојно одлучување.

Четвртото начело е демократско организирање и облици на одлучување, овде е потребно да се истакне дека немаме облици на одлучување туку само облик на одлучување и тоа само во Министерството.

Наредното начело е едностепеност. Ова директно се коси со претходното начело бидејќи не може да стане збор за едностепеност во демократски организирани облици на одлучување.

Понатаму нема да ги коментирам останатите начела, туку ќе се задржам уште на неколку моменти. Како што е познато јд формирањето на Владата надлежностите на општините прејдоа во рацете на министерствата, а тој период е повеќе од една година. Резултатите се јасни. Во општините активноста е сведена на минимум. Новопформирани општински собранија само се товар бидејќи немаат за што да расправа а тоа што се дава како надлежност на општините во глава 3 од овој Нацрт тоа се работи кои во добар дел можат да ги обавуваат и организациите кои се (специјализирани за обавување на таквите задачи.

Министерот во уводното излагање го напомна Министерскиот совет на Европа, меѓутоа , не ја истакна економската разлика помеѓу европските земји и Република Македонија ова го истакнувам поради тоа што постои голема економска разлика и ваквиот начин на организирање на локалната власт е многу скап аза што сметам дека не бидеме во можност истата да ја финансираме, особено што веќе имаме предлог за формирање на нови општини кои заедно со сегашните ја надминуваат бројката над 50. Тоа е голем товар за Републиката.

На крај ќе ја истакнам општата моја констатација дека со ваквиот начин на организирање на локалната власт општините ќе се најдат во една дремлива состојба.

АБДУРАХМАН АЛИТИ:

Почитувани пратеници, бидејќи тоа што мислев да го кажам веќе е кажано се двоумев дали да се откажам или не, меѓутоа сепак одлучив да дадам само неколку напомени.

Како забелешка во членот 37 каде стои дека Собранието го сочинуваат одборници, во членот 49 во општината се основа Собрание, а

според член 51 Собранието се конституира. Мислам дека треба законот да се определи за една од овие три можности.

Исто така според мое убедување во членот 50 каде се определени надлежностите на Собранието, чинам дека според Европската повелба надлежностите на локалната самоуправа и делокругот на единиците на локалната самоуправа за делокругот одлучуваат граѓаните. Во таа смисла предлагам уште еднаш да се види дали е тоа во согласност со Повелбата во врска со која и министерот даде и некои објаснувања. Затоа што во Повелбата јас тука не кажувам ништи ново има неколку точки според кои земјите кои што сакаат да претендираат да влезат во Европскиот совет треба да ги исполнуваат и тие услови. Сосема добронамерно укажувам дали е тоа во согласност со таа повелба.

Посебно сакам вашето внимание да го задржам на понудените решенија во членовите 71 и 72. Според мое убедување овие членови пишуваачот на законот или предлагачот сакал да ги операционализира уставните решенија дадени во членот 7 став 2 и 3 од Уставот на Република Македонија и тоа го прави на ногу несреќен начин. Имено, предлагачот си зел за право место да ги операционализира и место позитивно и интензивно? да го чита Уставот тој тоа го чини на негативен начин и на рестриктивен начин и си зел за право да го толкува Уставот во членот 71 став 2 каде што определува што подразбира по под мнозинство и се определил за апсолутно мнозинство што мислам дека од Уставот тоа не може да се извлече, односно не може да се извлече таков заклучок.

Исто така и во членот 72 прави обид да каже што е тоа значителен број на националности каде што во службена употреба треба да бидат јазиците на народностите и во таа смисла навистина изнашол многу лоши и

многу несреќни решенија. Законите треба да ги прошируваат и да ги развиваат гарантираните со Уставот права. овој закон со овие одредби што ете намерно не се впуштам во детално и подробно да ги обработам оди во погрешна насока, тој ги стеснува и негативно ги чита. Мислам дека е крајно време Владата да почне да чита и позитивно затоа што освен ако не е определба на Владата тука да предизвика незадоволства освен ако определбата на Владата не е тука да предизвикува тоа што и досега го предизвикуваше и да завршам со тоа толкувањето на овој начин на уставните решенија на член 7 став/2 и став 3 на Уставот на Македонија не е допуштен и не е дозволен. јас најдобронамерно молам Владата посебно да обрне внимание на овие работи затоа што ниту е функција на Владата, ниту е нејзина задача да го чита Уставот така како што не треба да го чита. Ова е школски пример за тоа како не треба да се толкува Уставот и како не треба да се пишуваат законите од оваа област.

НАУМ СИМЈАКОВСКИ:

Почитувани пратеници, на почетокот на мојата дискусија изразувам целосна поддршка на колегата Панче Минов во која имаше целосна опфатност и разработка на постулатите што се наведуваат во законот. Забелешките и сугестиите мислам дека се целосно оправдани и во наредните етапи на донесување мислам дека ќе се инкорпорираат во неговиот текст. Моето согледување е на комплексноста на проблематиката, а тоа значи дека заедно со овој закон треба да се разгледува и законот за територијалната поделба. Заемноста на овие два закони ја гледам во таква зависност, и ако го нијансираме законот за локалната самоуправа со сите можни решенија за функционалноста на општината и се изгради до една таква перфекција да се избројат по 120 гласови за сепак истиот ќе биде детерминиран со една компонента, а тоа е просторот, односно територијата. Територијата каде и како ќе се обавуваат овие функции на општината.

Запознавајќи се со Нацртот на законот за територијална поделба се стекнав со впечаток дека овие зацртани функции не ќе имаат можност да се задоволат во сите предложени општини. Тоа значи во предложениот закон не би имало права примена и функционалност на целата територија на Република Македонија. Не би било добро по донесувањето на овој системски закон да започне нијансирањето во плус или минус во зависност во која општина како ќе го толкува. Затоа се залагам за разгледување и поставување на овој закон во собраниска процедура, но исклучиво во пакет со законот за територијална поделба ако сакаме оваа проблематика на поставеноста на општината да ја решиме на ниво на кое ќе може истата да функционира како сегмент на организационата поставеност на Република Македонија.

АЛЕКСАНДАР ФЛОРОВСКИ:

Почитувани пратеници, имам само две прашања до министерот

Во член 9 од Нацртот на законот во врска со финансирањето на општините со колку посто учествува Републиката со колку посто општината, и

второ, од каде предлагачот го нашол процентуалниот износ од 35%, што фигурира во член 72 од Нацртот на законот.

ЉУПЧО ПОПОВСКИ:

Почитувани пратеници, само начелно би дал неколку забелешки и две конкретни работи во врска со Нацртот на законот за локалната самоуправа.

Прво, мислам дека станува збор за закон кој што прави еден обид за конституирање на локалната самоуправа како еден чист концепт, иако морам да признам дека дадената концепција на овој закон не е консеквентно изведена до крај бидејќи се чувствуваат елементи или се миксираат елементи помеѓу локална самоуправа и локална управа. Мислам дека ова е резултат донекаде на една до крај нерасчистена дилема околу тоа како и на кој начин да се задоволи локалниот интерес и тој да се усогласи со една актуелна состојба и ситуација која ја имаме со една целосна централизација на републичка власт во органите на Владата, односно на Републиката. Ние имаме сега ситуација да заради соодветна или несоодветна крајна организациона и кадровска состојба и потполнетост на републичките органи на власта да не може да се постигне или да се распростригне целокупната власт на целата територија на Републиката. Оттаму мислам дека имаме ситуација на една инертност, голем процент на неработење, несовесност и слично што е присутно во сегашните општини кои сеуште не се трансформирани согласно законот.

Оттаму главното залагање к како пратеничка група е да ние во овој закон за локална самоуправа изградиме што е можно почист концепт на локална самоуправа. Да не подлегнеме на одредени влијанија, барања и залагања, па и од сегашната актуелна општинска власт овие општини, да добијат некој одреден степен на општинска управа. Мислам дека ние тука би погрешиле до колку би попуштиле согласно и европската поделба за локална самоуправа и мислам дека еден концепт кој на некој начин е зацртан и во Уставот мораме до крај да го спроведеме. Значи, залагањето е начелно во таа смисла да се избегне колку што е можно влијанието да се доведат некои елементи на локална управа и тогаш ќе се јави нормално тој дуализам меѓу републичката и општинската власт.

Што се однесува конкретно за некои членови од законот би го кажал следното:

Членот 7 на некој начин дава можност за воведување и на повеќестепенa локална самоуправа иако со Уставот е утврдено едностепеност. Остава простор доколку се оцени дека е потребно да се разиграат повеќе облици на локална самоуправа. Значи ова оди се во прилог на главната заложба и определба да се чисти концептот колку што е можно повеќе од наноси или од приноси на локална управа.

Во однос на членовите 12 и 13 со кои се утврдуваат претпоставките и критериумите за основање на општини, се поставува дилемата дали предложените критериуми ќе доведат до правилна територијална поделба на Републиката со оглед на состојбите на теренот во сооднос на предложените претпоставки и критериуми. Тоа е прашање кое што заслужува големо внимание, дотолку повеќе што е и во една фаза на изготвување новиот закон за територијалната поделба на Републиката.

Во врска со облиците на непосредното учество на граѓаните во одлучувањето се оценува дека е потребно тил да се определат пред се со статутот на општината. Понатаму, во законот да не се утврдуваат и конкретните облици на месната самоуправа, туку начелно да се создаде можност за тоа а општината со свој статут конкретно да го утврди обликот и бројот.

Институтот на отповик на одборниците да биде вграден во определбите на законот со тоа што условите за отповикување да се утврдат со законот за избори. Нешто слично беше искажано и во досегашните дискусии околу определбата да претседателот на Собранието биде избран на непосредни избори од страна на граѓаните. ,

Имам и некои предлози во врска со евентуално постоење на извршните одбори во општините. Тоа да биде согласно одредениот број на жителите на одредена општина. Уште две забелешки и сугестии и предлози особено во делот што се однесува за односите меѓу Градот Скопје и општините.

Во членот 16 став 3 треба да се преформулира и да гласи:

Општината на подрачјето на Градот Скопје донесува детални урбанистички планови и програма за нивна реализација. Урбанистички план за помало населено место, програма за уредување на градежно земјиште, определува надоместок за употреба на градежно земјиште и учествува во донесувањето на просторниот и урбанистички план на Град Скопје. Ваквата формулација се предлага согласно уставната позиција на општината како единица на локалната самоуправа во која граѓаните непосредно и преку претставници одлучуваат за прашања на локално значење во областите наведени во членот 115 од Уставот на Република Македонија, како и во областа на урбанизмот.

Наспроти ова создадената формулација во текстот на Нацртот на законот граѓаните во општините во Скопје им се ускратува ова право

уставно да одлучуваат за прашања од локално значење од областа на урбанизмот. Овде пред се се мисли на ускратување на уставното право на граѓаните во донесувањето на деталните урбанистички планови за што тие се и најмногу заинтересирани.

Во членот 77 да се даде можност Републиката со закон да им довери на општините и одредени права и управни работи во врска со користењето, управувањето на деловниот простор на подрачјето на општината. Меѓутоа има размислувања одлучувањето за прашањата кои се однесуваат на деловниот и станбениот простор, кои се предложени во законот да бидат како доверени права на општините во Скопје. Да се утврдат како изборни надлежности со што овие две области на одлучување ќе бидат поблиску до граѓаните, а со тоа ќе дојде до израз и непосредноста на остварувањето на правата на локалната самоуправа.

Во членот 15 став 2 да се прошири и со работите во областа на информациониот систем. После членот 30 да се додаде нов член 30-а и да гласи: "Во областа на информациониот систем општината се грижи за ефикасно и усогласено прибирање, евидентирање, ажурирање и размена на податоци, информации неопходни за квалитетно остварување на работите и надлежностите...". Овде сакам да подвлечам дека не станува збор за системот на јавно информирање, туку станува збор за информациони системи и служби што ги имаме особено на ниво на Град Скопје, меѓутоа исто така имаме информациони системи и во Битола, Велес, Прилеп, Охрид, Струга, Кавадарци, каде што постојат организирани служби и потребна компјутерска опрема. Ние не можеме без тие служби денес да спроведеме најобичен референдум во градот или нови избори и слично.

АСЛАН СЕЛМАНИ:

Почитувани пратеници, можеби немам право да го изнесам ова мислење, но секако сметам дека од теоретска и просторна гледна точка би било поправилно овој Нацрт-закон да се донесеше паралелно со законот за територијална поделба на општините во Македонија, затоа што просторниот модалитет во Македонија е толку расцепкан, толку дисхармонизиран што навистина иако сме мала Република постојат одредени области или подрачја кои денеска навистина се празни, без луѓе. Се јавуваат општини од една страна со голем број на граѓани, на население, а од друга страна се јавуваат општини кои навистина имаат голем простор малку луѓе. Со тоа се губи континуитетот на просторниот развој на целата целина, просторна географска целина на нашата Република. Конкретни примери има многу во Македонија, но јас во оваа прилика би кажал само за Кумановско- Козјачкиот простор каде 36 села имаат помалку од 5 илјади жители а пред 20 години имале преку 20 илјади жители. Да не зборуваме за Мариово каде нема жители, огромен празен простор и т.н. Сметам навистина и законот за територијална поделба треба навистина да учествуваат сите заинтересирани страни а посебно науката, каде би истакнал МАНУ и други научни институции.

Во врска со законот што денес е на дневен ред, нека ми биде дозволено да кажам и јас некои мои сугестии за кои сметам дека навистина треба да се земат предвид.

Во општите определби член 2 алинеја 4 во делот каде што се зборува дека со статутот на општината може да се основаат месни заедници, што е нормално, меѓутоа продолжува "или други облици на месна самоуправа", без да се дефинира поконкретно кои се тие облици. Дали се однесуваат за месните заедници итн.

Во член 3 став 2 не е јасно дефинирано кои општини ќе ја имаат таа привилегија додатни надлежности од доменот на Републиката или тоа се однесува за општините на Град Скопје. Ако се мисли за скопските општини тогаш од каде произлегува таа привилегија.

Во член 6 став 2 се вели "Во вршењето на работите од доверлива надлежност во извршувањето на законите надвор вршат републичките органи". Тука не ми е јасно дали се однесува само за скопските општини или за сите општини во Македонија.

Во член 13 став 1 каде што се набројуваат условите за основање на општини се набројува и условот "подрачјето да претставува социоурбана...". Во теоријата на географските науки не постои термин, постои социоурбана средина, но од ова произлегува, или пак мене не ми е јасно значи нова општина може да се формира само доколку во таа природна географска целина има и град, урбана средина. Прашувам дали тоа треба да значи дека во новоформираните општини што би биле предмет на расправа треба да има град во природно- географската целина.

Во член 915 првиот став се набројуваат надлежностите предвидени со Уставот, меѓутоа во третиот став се зборува за пракси и приоритети на развојот, па притоа се поставува прашањето кои правци и приоритети на развојот, затоа што наброените надлежности се само дел на перцијални и парцијални дејности, што се во надлежност на општините, а правците и приоритетите на развојот се во надлежност на Републиката. Затоа и во овој дел на законот има потреба за појасна дефиниција на надлежностите.

Во член 15 една општа забелешка. Воопшто не се спомнува улогата на собранијата како највисок орган на локалната самоуправа која е

надлежна да ги реализира и развива надлежностите предвидени со Уставот,

Во членовите 19, 20, 21 и други воопшто не се спомнува собранието на општината, туку само општината.

Во членот 71 покрај друго пишувачот на законот се обидел да ги детерминира основите за употребата и на јазиците на народностите, меѓутоа и во членот 72 детерминирано дава бројка 35, каде се зборува за значителен број. Сметам дека бројката 35 не е одредница за значителниот број, туку треба навистина да се видат другите постулати затоа што математиката не го одредува значителниот број туку повеќе треба да се види практичноста на тој закон.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Почитувани пратеници, мислам дека при дефинирањето на законот за локалната самоуправа треба да појдеме според мене од два најосновни и најбитни постулати.

Прво е уставната дефиниција и определбата на Уставот на Република Македонија за локалната самоуправа како една од темелните вредности на системот и

второ, да се има во вид третманот на локалната самоуправа во Европската конвенција за локалната самоуправа, бидејќи еден од условите за прием во Европскиот совет, а ние поднесовме барање, нашите акти да кореспондираат со Европската повелба за локалната самоуправа.

Во член 12 од Европската повелба за локалната самоуправа токму тоа и не обврзува заради поголемо единство на членките на Европскиот совет. Токму од тоа тргнувајќи, сметам дека овој текст на Нацртот на законот за локалната самоуправа не е конзистентен, нема јасен концепт. Се мешаат, односно се комбинира систем на локална самоуправа и систем на управа.

ТКТО ПЕТКОВСКИ: (продолжение)

Темелна вредност на нашиот устав е локалната самоуправа, не и локалната управа, иако можеби навидум член 15 став 2 дава некои ингеренции на општината кои имаат управен карактер. Но, тоа пред се се смета во сферата на јавните функции односно јавните работи каде што општината иманентно е и најмногу заинтересирана.

Од она што имав прилика да го видам да кажам дека во светот не постои совршен модел на единица на локална самоуправа и начин на организирање на животот во една локална заедница . Вие имате тенденции, да речеме во Англија каде секое населено место и најмало село од пет куќи претставува единица на локална самоуправа како што имате во Америка во Канада итн. каде што и по еден милион жители една единица, една заедница претставува локална самоуправа. Значи тенденција е денес во светот поголемите локални единици да се смалуваат, а помалите да растат заради и влијанието на државата во уредувањето на тековите во економската сфера. Кај нас денес е многу специфично и мислам токму тука овој закон прави некое компромисно решение, некоја компилација меѓу локалната самоуправа и локалната управа, не можејќи да најде вистинска мерка како да се обезбеди ефикасна функција во локалната заедница, а во исто време да се дозволи ефикасен државен систем за да може да функционира политичкиот систем, па се допуштаат некои комбинации, не докрај јасно да се изведе концептот на локалната самоуправа.

Во овој преоден период, ние објективно ќе имаме понагласена функција на државата, поголеми интервенции на државата во сферата како на економските односи така и особено во општествените дејности.

Функционирањето на општествените дејности и нивното финансирање, уставно како што е поставано, зависи пред сè од центарот. Мора да биде така заради тоа да може да се определи определен стандард на обезбедување на овие функции и определено ниво, приближно еднакво ниво на организација на животот во сите единици на локална самоуправа односно во сите општини во Републиката и како да се воспостави таа рамнотежа. Значи борбата е како да се изнајде вистинската мерка на односот, да се ограничи големото влијание на центарот.

Ако имаме големо влијание на центарот до крај се осмислува функцијата на локалната самоуправа и постоењето на единиците на локалната самоуправа и обратно ако пак имаме многу понагласени и управни функции на локалните заедници тогаш ќе имаме процес на автархичност, на затворање внатре, ќе имаме мал степен на поврзаност, регионална, а да бидеме искрени така како што сме организирани во Републиката и на територијална поделба и концентрација и територијална хомогенизација на територијална основа, ќе имаме причини и за конфликт меѓу локалната власт и централната власт. Тие секогаш се спротивставени и тешко тука да се најде вистинска мерка. Поради тие причини јас се определува јасно во законот да се дефинира и да се разработи уставниот принцип на локална самоуправа а не комбинација меѓу локална самоуправа и управа, понагласено влијание на органите на државата. Знам дека тоа е тешко, но мислам дека имам искуство и од Европа и пошироко во светот да се учи на нивните грешки и да не правиме нови експерименти. Уште повеќе што кај нас е присутна една инерција, дури и во свеста на луѓето кои се најнепосредно ангажирани во собранијата на општините кои тој живот треба да го осмислат, зошто тешко иде трансформацијата на еден систем каде

општината беше основна политичка заедница до она што сега нема никакви ингеренции во сферата на управата, да често пати претседателите на собранијата на општините поставуваат прашања каков сум јас претседател на собрание на општина кога не можам ниту локација да му издадам на граѓанин за кој цени општината дека треба да има приоритет при доделување на таа локација.

Ако сакаме доследно да го разработиме овој концепт има многу демократски инструменти кои тоа ќе го обезбедат. Решавањето на локалната самоуправа јас не го гледам само низ призма на овој закон туку тоа е комплементарен проблем. За да бидеме доследни на овој концепт ќе треба да се измени законот за државната управа, законот за управната постапка, законот за проегорно и урбанистичко планирање, сите закони кои што ги уредуваат односите од комуналната сфера, навистина да се создаде демократска основа и процедура, граѓаните да учествуваат во донесувањето на сите тие акти, а непотребниот акт, управниот акт што ќе го носи одделението или истурената единица на министерството во општината да претставува само реализација на таквата волја на граѓаните. Само во таа смисла може да опстоиме на јасна концепција на локална самоуправа. Се друго значи мешање на функциите и конфузија и ќе имаме секогаш овде што беше речено од многумина дискутанти дека имаме судир од дисперзираното министерство со органите на локалната самоуправа. и од Европа завршам, за мене е најбитно да најдеме каков сразмер на односите во оваа сфера тој ќе обезбеди успешно организирање на животот во локалната заедница и ќе обезбеди успешно функционирање на политичкиот систем во целина. Се друго ќе води или во нагласено влијание на државата или кон автархично затворање на локалната заедница.

ТОДОР ПЕТРОВ:

Ќе би сакал да ги нагласувам проблемите со функционирањето на постоечката локална самоуправа заради тоа што тоа е очигледно евидентно. Бидејќи форма на нацрт закон би се задржал на неколку конкретни забелешки.

Дрво локалната самоуправа мора да ја уредиме така и со надлежности толку колку што сме го утврдиле тоа со Уставот на Република Македонија, ништо повеќе ниту помалку. Затоа се оправдани залагањата да се разграничи уредувањето на самоуправата од функционирањето на управата. Ако сме направиле одделни грешки во поглед на оформувањето на уставот на Република Македонија, сметам дека до донесување на било какви промени поинаку би ги регулирале односите на функционирањето на локалната самоуправа, поинаку во практиката и во поглед на донесувањето на законите на локалната самоуправа не би требало да се однесуваме.

Конкретните забелешки се однесуваат на следното:

Месната самоуправа да се уреди со посебен закон кој треба да се донесе истовремено со законот за локалната самоуправа и со тој закон да биде утврдено дека единици на месната самоуправа претставуваат месните заедници. Месните заедници да бидат утврдени со законот за територијалната поделба на Републиката и подрачјата на општината.

Понатаму во општините да се избира градоначалник, заменик на градоначалник и совет на градот односно општината со строго утврдени надлежности, утврдени во овој закон за локална самоуправа и тоа се надлежности на градоначалникот, заменикот на градоначалникот и советот со кој ќе претседава градоначалникот на општината.

Нивното работење да биде уредено со законот на овие орегани на локалната самоуправа, така да општините воопшто да нема потреба да донесуваат статут на општината.

Актите на надлежните органи и институции на општината што ги спомнав да бидат објавувани во Службен весник на Република Македонија, а не во посебни гласила на општините.

Во општините во кои како мнозинство живеат припадници на една националност да има посебни изборни листи за градоначалникот и заменикот на градоначалникот.

Советот на општината да брои, 7, 9 најмногу до 11 одборници, без право на имунитет бидејќи имунитетот не им е гарантиран ни со Уставот на Република Македонија.

Советот на предлог на градоначалникот да избира управен одбор како компетентен орган и секретар на општината. На тој начин да се исфрлат сите одредби од нацртот на законот со кој се предлага формирање на административен како посебен орган и на извршен орган како посебен орган на Собранието на општината.

Изборите за одборници и распуштањето на органите на единиците на локалната самоуправа да ги распишува Собранието на Република Македонија.

Надзорот над законитоста да го врши владата и органите на управата со право да стопира извршување на одделни акти кои ќе ги донесуваат надлежните институции на општината до донесувањето на одлука на уставниот суд на Македонија.

Глава XI, облици на месната самоуправа, да се брише и сите други одредби кои го регулираат работењето на облиците на месната самоуправа, и предлагам тоа да биде уредено во посебен закон.

Исто така глава VII каде се регулираат одредби за изворна и доверена надлежност на општината, да се бираат затоа што меѓу другото, доверената надлежност на општините и градот Скопје се уредува со посебен закон што е утврдено во член 115 став 4. Така до колку одредени права бидат пренесени на општините тоа да биде регулирано со тој закон кој ќе се носи кога би се предложил во процедура во Собранието, а не посебно да биде разработено во одредбите на законот за локалната самоуправа.

Членовите 71 и 72 да се бришат од овој закон.

Сметам дека конечно треба да предложиме владата да поднесе во процедура во Собранието закон за употребата на јазиците на националностите, согласно член 7 став 2 и 3 да не се повторуваат овие одредби во сите закони кои ги донесува ова собрание.

Понатаму општината да нема право да формира претпријатија установи фондови, и други правни лица. Општината да може да го пропише само работното време на јавните служби а не и на другите правни лица кои имаат седиште на територијата на одделна општина

Предлагам да се донесе посебен закон за префектура според кој би се избирале и именувале префекти од страна на Владата на Република Македонија на одредени подрачја односно повеќе општини на територијата на Република Македонија кои директно ќе вршат контрола над работењето на одредени подрачја односно одредени општини на територијата на Република Македонија кои директно ќе вршат контрола над работењето на подрачните единици на министерствата на Владата заради тоа што досегашното нивно работење покажува дека ниту општината е надлежна ниту министрите се во можност да вршат контрола и овие подрачни

единици ка министерствата на Владата фактички и не функционираат односно ќе ги извршуваат правата и обврските во интерес на граѓаните/

Заедницата на општините сметам дека би требало како посебен оддел да се укине од Законот за локална самоуправа како и член 7 кој ја регулира проблематиката за соработка меѓу општините и градот, бидејќи тоа е инкорпорирано веќе во член 105 став 2 од Нацртот на законот.

Што се однесува до советот за заштита на локалната самоуправа предлагам него да го сочинуваат претседателите на сите месни заедници по функција кои советодавно ги укажувале на одделни проблеми од локален карактер на советот на општината и градоначалникот.

Член 36 став 2 да се брише бидејќи не може со статутот на општината да се регулира начинот на обезбедувањето на јавноста во работењето на органите на општината, туку тоа да си остане како што е регулирано во ставот 1 на член 36.

Исто така предлагам да се утврдат нормативи и стандарди од страна на владата кои што би ги утврдило Собранието на Република Македонија, нормативи и стандарди на колку жители, што од административниот кадар е потребен за задоволување на потребите на граѓаните за да не ни се создава непотребна акумулирана администрација во општините. И во рамките на ова сметам она што го кажа и Тито Петковски, потребно е што побрзо да се донесат сите закони кои ја регулираат проблематиката за издавањето на локации, за урбанистичките планови, за образованието и воспитанието со кои сметам дека одделни прашања кои сега во магла се набележани како надлежност грижа и можност за интервенција на органите на општината ќе се отстранат

ВАНЧО МЛАДЕНОВ:

Во основа го поддржувам мислењето во нацртот на законот за локална самоуправа што го поднесе пратеникот на Социјалдемократскиот сојуз односно координаторот Љупчо Поповски, но би ја искористил оваа прилика да кажам и некои свои лични забелешки.

Разгледувајќи го нацрт на законот за локална самоуправа основна моја забелешка е дека не е постигнато рамнотежа меѓу отстапените права и преземените обврски на единиците на локалната самоуправа односно во поголем дел од членовите на нацртот на законот за локална самоуправа се даваат односно се зборува за одредени права на единиците на локална самоуправа во кои повеќе се одредби за кои таа се грижи, ги следи состојбите, врши одреден работи итн., а единствено има право односно донесува одлуки и решенија и презема мерки во сферата на комуналното уредување. За мене, некако нелогично е тоа што е дадено дека исто така се преземаат мерки во заштитата на граѓаните во воени услови и во поголеми елементарни непогоди и несреќи предизвикани од воени состојби. Ова е преголема надлежност на општината, бидејќи тука се занемарува местото и улогата на републичкото собрание да не речам владата, па и поконкретно Министерството за народна одбрана. Оттука мислам дека главна цел во изготвувањето на предлогот на законот за локална самоуправа треба да биде токму ова прашање во кое ќе се најде една рамнотежа од обврските кои се отстапени на единиците на локалната самоуправа и нејзините права, бидејќи немаат да биде логично и реално доколку се дадат одредени права, меѓутоа притоа, ако не се дадат извори на средства со кои ќе може таа општина да обезбеди средства за да може да ги изврши тие права во практиката. Токму и тука основната цел на овој закон треба да биде

урамнотежување токму на тие надлежности и права со изворите на средства кои ќе може да ги обезбедат тие права односно обврски на единиците на локалната самоуправа.

Јас би останал уште доследен на онаа забелешка што ја имав дадено при донесувањето на Уставот на Република Македонија кога се залагав одредени територии од нашата Република да бидат посебно издвоени односно конкретно градот Скопје. Од таа причина би се заложил во овој закон, она што на некој начин не успеавме да го постигнеме со Уставот, да го избегнеме и сите единици на локалната самоуправа да ги сведеме и да бидат под ист третман и исти права и основна единица на локална самоуправа бидат градовите. Не во Република Македонија да имаме само еден град, туку да имаме повеќе градови односно идните општини кои на некој начин се замислуваат во овој нацрт на закон односно во законот за локална самоуправа да бидат општините туку тоа да бидат градовите. Од таа причина јас не би сакал да ги повторувам своите образложенија што ги давав во текот на усвојувањето на Уставот на Република Македонија, бидејќи реков и тогаш дека правиме голема грешка што на некој начин Скопје го издвојуваме како посебен град како посебен субјект во нашата Република. Со самото тоа на некој начин и тогаш реков дека правиме грешка што целата Република во поголем дел на случаеви ја изедначуваме со Скопје, односно Скопје на некој начин правиме дека тоа претставува Република Македонија. Мислам дека треба да направиме напори оваа грешка да ја исправиме, да дадеме можност Републиката да се развива подеднакво на целата своја територија и во сите делови а не тоа да биде како што досега беше случај, исклучиво предимство се дава на градот Скопје додека другите градови односно подрачја од Републиката остануваат периферни.

Оттука и би се заложил, на знам дали тоа е можно во оваа фаза и дали тоа воопшто ќе добие поддршка, во предлогот на закон за локална самоуправа основна единица, како што реков на локалната самоуправа да бидат.

ВАНЧО МЛАДЕНОВ: (Продолжение)

Со тоа би се избегнало тоа издвојување и посебен третман како што е дадено и овде во Нацртот на законот, а како што тоа се направи и во самиот устав на Република Македонија.

Мислам дека оваа прилика ќе биде последна до колку имаме можности одредени слабости и одредени грешки кои на некој начин и понатаму ни се провлекуваат од минатото да успееме да ги исправиме во наредниот период кој доаѓа пред нас. Исто така, би се заложил на некој начин и би дал поддршка на она што го изнесе пратеникот Петров органите во идната единица на локалната самоуправа не биде Собранието односно претседателот на Собранието односно Извршниот одбор, туку основниот одбор на единиците на локалната самоуправа да биде Советот, да имаме совет и тоа да биде наречен, бидејќи рековме како основна единица на локалната самоуправа да биде градот, да биде градски совет, со тоа што градоначалникот тоа што беше во неколку дискусии сега искажано би предложил, односно ја давам поддршката да биде избран на непосредни и тајни избори од сите граѓани на градот односно на тоа место, со тоа што на некој начин и неговите компетенции, а исто така и обврски би биле многу поголеми и одговорноста би била многу поголема, отколку што е тоа сега на претседателот на Собранието, бидејќи тој го избира Собранието, а не е избран од сите граѓани на тоа подрачје. Понатаму, за заложбите за формирање на извршни одбори, односно на некој начин зголемување на администрацијата во локалната самоуправа кои сега на некој начин претставува само трошок, а не некоја корист, бидејќи компетенциите се многу мали немаат задачи, немаат обврски, нема спроведување на голем

дел надлежности и од таа причина не ја гледам улогата на идните извршни одбори како што и досега на некој начин беа извршните совети во Собранието односно во општините. Еве, со овие неколку конкретни забелешки би настојувал и би се заложил и би дал свои настојувања изготвувачот на предлогот на законот за локална самоуправа да ги има предвид овие забелешки.

ИСМЕТ РАМАДАНИ:

Почитувано Претседателство, почитувани пратеници, прво, една мала интервенција во член 87 каде што пишува општините, односно локалната самоуправа се основаат месни заедници и други облици на месна самоуправа, а после во член 89 постапката и начинот на основање на месните заедници и на други облици на месна самоуправа се уредува со статутот на општината. Тука малку се плашам дека месните заедници ќе бидат многу различни, затоа што мислам во организирањето секоја општина ќе има свој статут и свој месни заедници, така што организирањето еве до сега беше Собрание на месни заедници, дали тоа и понатаму ќе биде така организирана секоја месна заедница.

Би сакал уште некои работи да напомам со тоа што да помогнам и да разобличам некои работи. Мое мислење или мој впечаток се тие дека Нацртот на законот за самоуправа од предлагачот е подготвен со тоа што има малку предрасуди. Незнам дали се сложувате и вие како да има во Владата предрасуди. Дури сигурно сум мислел на тоа која локална самоуправа или во која општина ќе биде победничка односно која партија ќе биде победничка, така да кажеме ако во Тетово ПДП да нема многу власт, ако е во Битола, 'ВМРО да нема многу власт, ако е во Гази Баба СДС да

нема многу власт итн. Затоа, и самиот министер рече дека многу ќе се почитува повелбата ка Европскиот совет, затоа што ние ги имаме предвид, мислам тие оригиналности што ги имаме во нашата Република. Меѓутоа, локална самоуправа не се прави со овие состојби или политички тензии што ги имаме сега. Тоа ќе биде" локална самоуправа, дури имам и други забелешки. Јас уште не знам дали се работи за локална самоуправа или се работи за општина. Во многу нешта читам и општина и локална самоуправа. Ако останала општината општина, нека остане општина, ако биде локална самоуправа, нека биде локална самоуправа. Ние знаеме дека општината беше општествено- политичка заедница. Зошто и тука има предрасуди? Затоа што во општините ние имавме општински комитети господа, во тие општини каде што, имавме општински комитети знаевме која беше власта и што беше власт. Меѓутоа, сега не треба да се плашаме ние дека и понатаму ќе има корупција, а и самоволие во власта. Зошто не треба да се плашаме? Затоа што нема да ги имаме општинските комитети. Ако ги немаме општинските комитети на СКМ тоа значи дека тука нема политички интереси. Ако се развластува општината,ако во општината нема власт тоа значи дека нема и одговорност. А таму каде што нема одговорност, нема и власт. Затоа, сите тие подрачни единици на министерствата ако одговараат само на министерот односно Министерството во Владата тоа значи дека немаат никаква одговорност на Собранието на таа локална самоуправа што ја веламе сега. Ако нема таква одговорност, тогаш претседателот на локалната самоуправа или на општината нека напише знак на патоказ, повелете граѓани во Министерството, повелете граѓани во Собранието на Републиката и граѓанинот ќе дојде кај министерот на експертната влада .кој треба да биде креативен треба да оди граѓанинот да завери здравствена книшка,

ОЛОМАН СУЛЕЈМАНИ:

Почитувано Претседателство, драги колеги, јас во својата дискусија ќе се задржам во врска со проект законот и тоа под:

1. Каков е односот помеѓу локалната и централната власт? Мислам дека не треба толку да се елаборира, зашто претходните дискусии доста рекоа.

2. Власта доаѓа и си оди. Додека општините со сите свои проблеми и преокупации остануваат.

3. Односот меѓу избраните органи и извршните, па останува целосно неправилно дефиниран по однос на надлежностите.

4. Тоа што се нуди со Законот не се однесува на систем од долу кон горе, туку обратно од горе кон долу. Незнам колку ова е во ред.

5. Се поставува прашањето што всушност претставува ова што се нуди. Дали двостепена или централизирана власт.

6. Сите се изборивме за демократска власт. Но, со законскиот проект, на жалост, се нуди централизам што не оди заедно со демократијата.

7. Изгледа дека некој мисли државата е јака ако власта е централизирана. Незнам колку тие се во право. Меѓутоа, за нашите услови не би било така.

Според моето мислење потребно е локалната самоуправа но само целосна и вистинска со материјална основа, бидејќи токму тука во општините и месните заедници се одвива животот. Мора да се нудат решенија што ќе го збогатат, а не осиромашуваат животот на граѓаните.

ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ:

Дами и господа, јас ќе се обидам нешто да кажам околу моите забелешки на овој нацрт на закон за локалната самоуправа, откако претходно ќе констатирам дека е нужно овој закон да се донесе како би се заокружила целата работа околу управувањето во државата. Оваа забелешка што ја стави господинот Панче Минов, тоа е откако во член 10 е кажано општината и градот Скопје имаат својство на правно лице да се утврди, иако само по себе произлегува дека може да има и да биде носител на сопственост, да има право на имовина, да се додаде нов став во исто време со статутот да се уредат начинот на располагањето со таа имовина согласно со законот. Тоа ќе има потреба посебно да се предвиди со овој закон за да не би настанале понатаму некои непријатности дали има можност или нема.

Втората моја забелешка е на одредбите на член 15 на предложениот текст, во точка 1, каде говори општината во рамките на делокругот утврден со устав ги врши работите. Овој дел "ги врши работите" е во директна спротивност со одредбите на член 115 од Уставот на Република Македонија каде децидно се говори дека Во единиците на локалната самоуправа граѓаните непосредно и преку претставници учествуваат". Значи овластувањето во овие области каде се потпишуваат, граѓаните

учествуваат во вршење на овие работи, а не да ги вршат тоа да биде како нивно исклучиво право и без контрола.

Понатаму, ќе се задржам на одредбите од член 46 каде се говори за одземаше на мандатот односно за престанок на мандатот на одборник во општина односно во Собрание на град Скопје. Во став 1 се одредува кога тоа настанува ако дојде до осуденост на одборникот. Меѓутоа, вториот дел каде се сврзува за неработење на одборникот ќе треба само тоа да се констатира дека одборникот, / не ја врши својата функција и со тоа се донесува декларативна одлука што мандатот престанува. Меѓутоа, замерувам за претставник на власта, на пратеник за оваа работа е потребно обично мнозинство значи од 120 пратеници или ако дојде вториот максимален дел 140, да биде 71 за ова да се произнесе, па да престане мандатот на пратеникот, а овде се бара двотретинско мнозинство. Ова е преголема квалификација за одборник кој ќе врши функции од локална самоуправа над директно е врзано за интересите на граѓаните. Сметам поради поголема ефикасност во разрешување на непослушноста на некои од одборниците да е доволно просто мнозинство од половина плус еден. Доаѓа 53 има интересна одредба и вели "Собранието на општината не може да се состане и да ги извршува работите од својата надлежност во време од 6 месеци, Собранието на Република Македонија по предлог на Владата на Република Македонија може да го распушти Собранието. Ако предлагачот на овој проект нашол некоја поткрепа во Уставот на Република Македонија да даде ингеренција Владата да биде предлагач и Собранието да ги распушта и формира општините односно собранијата кои се избрани

тогаш јас би се согласил со ваква одредба. Меѓутоа, јас тврдам дека таква можност со Уставот не е дозволена и овој член предлагам да се брише и да се најде посоодветно решение со самата одлука на Собранието.

Член 60 каде говори за одговорност на претседателот на Собранието ако дојде на совет и вели дека За својата работа претседателот на Собранието одговара пред Собранието и граѓаните.

Оваа формулација ќе има некоја смисла ако се прифати алтернативата да биде претседателот избран директно на непосредни избори. Меѓутоа ако биде избран од самото Собрание, одборниците, тогаш одговорност на претседателот, пред граѓаните е прашање дали е можно. А што е уште поинтересно дали претседателот ќе може да одговара и пред граѓаните ако е избран и на избори, па нормално е дека имало и друг кандидат, за него гласале и граѓани определени за друга политичка партија, неопределени, не сакале, гласале за друг, па ќе бараат од него одговорност и нормално е дека ќе има незадоволство.

По однос на алтернативата на член 67 1 и 2 сум на мнение да се бришат и да не се прифатат, да се прифати основното решение.

ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ: (Продолжение)

По однос на одредбите во член 71 и член 72 овде беше поставено едно прашање до господинот министер од каде ги утврдиле нормите, еден од пратениците од ПДП или од НДП не се сеќавам кој беше, но само слушнав дека овој број процентуално бил голем, бил мал или кој како тоа го сваќа, меѓутоа ќе треба да имаме некоја поопиплива работа за ваквото стојалиште на предлагачот и по мое мислење сакаме да правиме единствена држава во која ќе бидат гарантирани правата на националностите што во основа го застапувам тоа право кое произлегува од устав за кој и јас гласав е наместо да се бара овие права да се гарантираат, меѓутоа ако сакаме да правиме повеќе јазични држави не да се говори за право на граѓанинот туку за повеќејазична држава тогаш ваквите понудени решенија дали ќе имаме намера да правиме кантонизација или повеќеговорни подрачја па за тоа да имаме и повеќе интереси, имаме ваков народ, имаме онаков народ. Се определивме за граѓанска земја и мислам дека службениот јазик кога е во прашање службеност ќе треба да има доминантна улога јазикот за кој се определи уставот во член 7 став 1, а другите можности за кои и јас се залагам тогаш како што беше поставено прашање, а да не би се одело на систем кантонизација по основ на јазик право би било да се позанимаваме со бројот во вториот став на член 71 каде се говори што се подразбира под мнозинство во смисла на став 1 тој процент по мене да се изнесе, тоа е мое стојалиште и кажувам тоа да не биде помало од 70% и да продолжам пак во истата дикција, кога се говори за член 72 покрај предложениот процент од 35% за значителен број пак по мое мислење сметам дека не може да биде помал од 45% и најпосле оној што нема уставна подлога тоа е одредницата

о.ц став 3 ка член 72 каде не говори во Собрание на општина од став 1 на овој член во кое и бројот на одборниците изнесува повеќе од 35% од вкупниот број на одборниците работата на седницата на Собранието се пренесува и на јазикот на националностите

Ако одиме по број на институции кои не се предвидени во Уставот да даваме сега составот на Собранието да се врши превод или слично тогаш создаваме една уставна несигурност и нема ли да биде во прашање и Собранието на Република Македонија каде се говори за службен јазик дека ќе треба да по некој нов клуч да покрај националностите измислиме и број на пратеници. Ова апсолутно нема уставна поткрепа и сметам,дека овој став ќе треба целосно да се избрише.

Во член 81 вршам интервенција, а предлогот е "избраните и именуваните лица се избираат или именуваат за период од четири години" предлагам да стои "мандатот на избраните и именуваните лица трае четири години", да не има сосема друга смисла ова кога се говор

Во член 93 интервенција имам за "обезбедува развој на населбите во 93% обезбедува" да се вметне место алтернативата следното: "и развојот на населбите" и текстот да продолжи и понатаму.

Истото се однесува и на член 94.

Во однос на преодните одредби сакам да го кажам следното да не ја доживееме истата судбина како што ја доживеавме со Уставниот закон за спроведување на Уставот на Република Македонија. Одредивме една одредница одредени закони да се донесат во одреден временски период, па да не бараме кој колку, кога и зошто е виновен и пак да се направи ова, статусите да се донесат на општините и на градот Скопје место три да стои шест месеци.

Во членот 107 стои еден пропуст каде се говори само за органите на општината, меѓутоа градот Скопје како единка ка локалната самоуправа, дали е тоа пропуст, дали при работата може е пропуст, се работи за пропуст во пишување и во тоа укажува дека треба да стои "и градот Скопје".

На крај имам предлог да се вметне нова одредба после членот 107 да стои 107-а каде ќе се говори да за одредбите од член 46 и член 53 важат во континуитет од конституирање на собранијата на општините односно на градот Скопје. Должам едно поблиско објаснување а во што ми е намерата овде, ние често слушаме дека ова Собрание, она собрание не работи поради недоаѓање на овие или оние одборници, на оваа партија на онаа партија, и весниците се занимаваат практично со тоа кој одборници од која партија се виновни, а другите се исправ! наредниот ден пак се тие исправни другите неисправни и слично на тоа, Да би се прекинула оваа породилна мака, да не трае во недоглед од моментот на конституирање на овие собранија оние одборници кои не ги извршувале до сега уредно своите обврски, а за тоа немаат оправдување да се применат овие одредби од членот 46 и членот 53 за одземање односно за престанок на мандатот.

Овие се забелешките, јас само начелно ќе се вратам, во образложението на предлагачот по однос на одредницата 72 став 3. Дали е тоа само пропуст не би можел да кажам, меѓутоа кога се говори за оправдување зошто е ова вака направено предлагачот и покрај тоа што пратениците овој текст го имаат пред себе ќе бидам слободен да дадам само кратко толкување. Со ставот 3 на членот 72 на Нацртот се определуваат условите и работата на седницата да се преведува на јазикот и писмото на соодветната националност доколку покрај условот од ставот 1 од истата одредба на значителен број на припадници на одделни

националности и бројот на одборниците во Собранието да изнесува повеќе од 35 од вкупниот број на одборници. Само се кажува тоа што се како текст на закон предлага. Јас сметам дека во овој дел ќе треба предлагачот да биде подециден и да не упати на една одредница со која ќе каже ова го имаме од ова, ова, ова.

СТОЈАН АНДОВ:

Предлагам да се договориме. Има уште четворица пријавени дискусанти.

Може ли да продолжиме со работа или да одиме на пауза.

(Пратениците се договорија да одат на пауза).

Предлагам пауза до 15,00 часот кога ќе продолжиме со работ

(Паузата започна во 13,15 часот.)

(продолжение на седницата попладне со почеток во 15,35 часот)

СТОЈАН АНДОВ:

Продолжуваме со работа.

ДОСТА ДИМОВСКА:

Сакам да му поставам прашање на претседателот на Собранието како најодговорен за работата на Собранието да ми одговори бидејќи во зградата на Собранието беше забележан бившиот претседател;на Србија Иван Стамболиќ, дали е информиран во кое својство престојува и со кого имаше средба. Во Парламентот не е ред да се одржуваат тајни средби. Ако е јавна средбата, тогаш ред е пратениците и јавноста да бидат информирани.

СТОЈАН АНДОВ:

Господинот Стамболиќ не е политички функционер. Тој веројатно е приватно присутен во Македонија а со кого се може да се сретнува приватно и приватен човек, тоа не е работа на Парламентот. Не може сите приватни посети да се бележат или сакате да ви се даде листа.

(Реакции од место неразбирливи)

Ние не сме полиција. За тоа има посебна служба. Ако некој од пратениците сака да биде полиција нека биде и тоа. Може и тоа.

ДОСТА ДИМОВСКА:

Објаснувањето на претседателот го разбираам. Меѓутоа ние како пратеници го знаеме редот во Собранието во денови кога се одржуваат седници на Собранието, приватни посети не се дозволени.

СТОЈАН АНДОВ:

Добро, во ред е потоа нема што да расправаме.
Има збор Газменд Ајдарага.

ГАЗМЕНД АЈДАРАГА:

Почитувани пратеници и претседателство, со големо внимание го прочитав нацртот а особено внимание кај мене предизвика образложението на Нацртот на законот, каде што се објаснети начелата за основните постулати, како што вели министерот врз кои се заснова Законот, па/во врска со нив ги изнесувам моите ставови по нив.

Едно од основните начела на овој нацрт е децентрализацијата и деконцентрацијата. На прв поглед исправно решение. Меѓутоа, она што се случува во практичниот живот во овој краток период на постоењето на локалната самоуправа во општината е нешто сосема друго. Подрачните единици на министерствата во општините, барем во мојата општина особено по конституирањето на новото собрание не сакаа да соработуваат со Собранието. Им се бараат информации за одредени состојби од сито области на стопанскиот живот, културата, образованието, безбедноста, но на сите тие барања одговорот бил не сме ваш орган и не сме овластени да ви даваме одговори и информации. Сакам да кажам дека се создава една аверзија кон Собранието што негативно се реперкутирало врз општинското живеење. Како последица на таквите односи во општината искрснаа доста проблеми. Доаѓаат граѓани во зградата на Собранието каде што се сместени и подрачните единици на министерствата за да свршат некоја работа. Ги нема соодветните работници. Граѓаните се обраќаат кај секретарот или претседателот на Собранието а тој не знае ниту пак некој друг знае да им даде информација. За ова нешто доста беше изнесено од пратениците овде. Заради избегнување на недоразбирањата треба да се најде решение кое ќе обврзува на соработка меѓу Владата и Собранието на општината. Мислам дека такво решение ќе мора да се даде. Сакале или не

ние тоа мора да го направиме. Животот не учи за ова. кратко време од постоењето на локалната самоуправа тоа да го направиме. Не може да се остане на самоуправа или министерства со Влада без соработка. Ниту едните се во состојба да ги решаваат проблемите, ниту другите. Обостраната соработка е неминовна. Затоа молам да се предложи соодветно решение како би се избегнале овие работи.

Со предложените решенија во Нацртот на законот членовите од 15 до 33 се плашам дека ќе дојде до формирање на две управи.

Мислам сите работи кои што ги врши општината, кој ќе ги припрема актите. Општината односно локалната самоуправна добива определени овластувања и повеќе од она и така да кажам сега се децидно наброени каде колку и во која област ќе се вршат. Меѓутоа се поставува прашање кој ќе ги врши тие работи. Министерствата одбегнуваат. Работите треба да се решаваат. Што ќе стане. Особено тоа ќе биде голем проблем, проблем од финансиски аспект особено за помалите општини. Ќе мора локалната самоуправа сама да формира такви органи. До што ќе не доведе тоа. Наместо да го намалиме тој бирократски апарат, по се изгледа ние ќе мораме да го зголемиме. До што ќе доведе тоа, мислам дека одговорот е јасен. Во Нацрт-законот нема решенија кои се органите на Собранието. Мислам дека такво нешто треба да се даде, како не е изнесено и ако се набројуваат некои работи тука, Собранието како се конституира, како се избира претседателот. Исто така мислам и кога станува збор за избор на претседател дека треба да се даде можност тоа да биде, претседателот непосредно граѓаните да го бираат, мислам на претседателот на Собранието.

И на крајот да кажам дека меѓу првите се јавив со прашање дали е консултиран Советот на Европа по овој Нацрт на закон. Знам дека ќе добијам негативен одговор, меѓутоа мислам дека и господин Тито Петковски

тоа го кажа дека на тоа нешто не обврзува Повелбата. Немојте да правиме грешки што ги правевме во минатото досега за некои закони за да дојде време наскоро да вршиме промени, односно измени и дополнувања. А сето тоа кошта, ако ништо друго хартијата кошта.

СТОЈАН АНДОВ:

Има збор господин Насер Зибири.

НАСЕР ЗИБЕРИ:

Почитувано претседателство, почитувани пратеници. По настанатата состојба во односите меѓу републичките и општинските органи и по измените на Уставот на Република Македонија, мислам на Уставот кој што беше до ноември минатата година во сила, сметам дека со право граѓаните на Република Македонија а посебно општините" со голем интерес и со исчекување ја следат постапката околу Законот за локалната самоуправа. Донесувањето на овој закон во никој случај не треба да се пролонгира, но ова не значи и прифаќање на секакви одредби и донесување било каков закон. Не прифаќајќи го текстот на Нацртот на законот што не значи и иницијативата за донесување на овој закон сакам да го изнесам следното:

Законот според мене во три пункта на прашања е недоследен и тоа во смисла на тоа што е локална самоуправа по аршините на европските стандарди и определбите на Уставот на Република Македонија околу тоа што подразбираме и каква локална самоуправа сакаме.

Прво, Законот не прави чекор понатаму во смисла на унапредување на односите и прашањата регулирани со Уставот од оваа област, туку напротив, во некои делови како што се надлежностите на општината во сферата на образованието, основната здравствена заштита и други области тој дури оди чекор назад.

Второ, мислам дека дискреционото право на Републиката односно Владата во смисла на оценување на уставноста на актите што ги донесува општината па укинувањето на истите или распуштањето на општинските собранија сметам дека е доста проширено што може дури и да се злоупотреби.

Граѓаните во локалната самоуправа во рамките на уставните определби и општо прифатените рамки или самостојно ќе ги регулираат односите и самостојно ќе одлучуваат или нема да има локална самоуправа.

Трето, Законот до мерка на недозволеност е рестриктивен во смисла на операционализација и рационализација на член 7 од Уставот на Република Македонија. пред било кој уставен суд одредбите на член 71 и 72 би се оспориле.

На крај законот повеќе би одговарал на локална управа а не како закон за локална самоуправа. Кога го велам ова мислам на односите меѓу републичките органи на Владата и органите на локалната самоуправа.

Дозволете да изнесам некои конкретни забелешки како на пример: во член 8 каде што се вели Статутот на општината се донесува со мнозинство број на гласови. Сметам дека Статутот на општината е најважен акт што го донесува Собранието и би требало да се воведат поостар критериум по однос на постапката за донесување на истиот во споредба со другите прописи и акти што ги донесува Собранието. Мислам дека Статутот би требало да се донесува апсолутно дури и 2/3 мнозинство.

Во член 17 став 4 би требало да се прецизира во смисла на стриктна поделба на надлежностите меѓу општините и градот Скопје со оглед на тоа што се остава можност алтернативно да се регулираат некои прашања. Вака како што е може да произлезат натезања меѓу општините и градот што беше пракса и досега.

Во член 18 да се прифати алтернативното решение а во членот 21 после зборовите "ги следи состојбите и потребите" да се додаде и зборот "утврдува", Истоото да важи и за членот 22,23 во согласност со член 15 од Уставот на РМ каде што децидно се регулирани овие прашања.

Членот 45 да се преформулира во врска со оставката на одборникот и да не се предвидува исклучиво давање на оставка по писмен пат зашто може да дојде до несакани состојби. Во членот 4 9 би требало да остане основното решение а да се отфрли алтернативата како и во членот 67.

Членот 71 и 7 2 за кои зборуваат и доста други пратеници сметам дека треба да се преформулираат зашто вакви какви што се се тотално неиздржливи. Сметам дека членот 71 и 72 не треба ништо друго да регулираат освен одредбите од член 7 став 2 и 3 од Уставот да се пренесат во Законот, додека цензусот со кој овде се регулира односно прашањето на тоа кое мнозинство ќе се смета како значително за да може да се употребува јазикот на националноста сметам дека како цензус ова е превисок и би требало да се прифати она што е и практика во светот што се движи меѓу 7 и 15%. Ставот 3 од истиот член и од 72 треба да отпадне зашто истата материја се регулира со одредбите член 71 и 72 во став 1 и 2.

Во оваа смисла сметам дека во одредбите на Законот во никој случај не смеат да бидат рестриктивни по однос на ова прашање од она што е дадено во Уставот, туку Законот стриктно треба да ги пропишува тие одредби и ако може да ги унапредува понатаму.

Во теоријата на уставното право е познато дека актите пониски од Уставот односно законските и подзаконските акти во никој случај не смеат да ги ограничуваат односно стеснуваат правата дадени со Уставот, туку напротив ако можат истите да се афирмираат. Во овој случај не е така постапено туку тоа е дадено во порестриктивна конотација.

Лично сметам дека околу односите меѓу Владата и собранијата не може да се регулираат на начин како е постапено со нацртот на законот. Сметам дека акт на Собранието не можеме да го стави во сила извршен орган или Владата, било тоа да е и Републичка. Во овој случај корелацијата треба да биде Собрание на Република Македонија и собранија на општини и Влада на РМ и извршни одбори на општините. И ако ваквиот начин на регулирање на односите е дискутабилен во правната и во политичката теорија за што сметам дека ова прашање не е само политичко туку и академско. За мене е несфатливо Владата односно нејзините министерства да можат да ставаат вон сила акти на Собранието кое впрочем е израз на волјата на граѓаните во локалната самоуправа. И во рамките на своите надлежности дадени со Уставот и со Законот самостојно да одлучуваат. Впрочем, доста реакции во оваа смисла имаше и од општините.

И на крајот околу начинот на изборот на претседател на општината. Сметам дека во случај да се воведо како највисок орган на општината Собранието тогаш претседателот на општината не може да се избира со непосредни, тајни избори од страна на граѓаните. Доколку се прифати ваквиот начин на избор на претседател, ако се оди на варијантата која овде често се споменуваше, тогаш непотребно е постоење на собрание. Во случај на постоење на собрание и изборна градоначалник со непосредни и тајни избори би дошло до поделба на власта меѓу Собранието и градоначалникот. Мислам дека тоа е невозможно и неизводливо. Особено не со вакви општини како што се петте општини на град Скопје, општина Битола, Тетово и други. Сметам дека системот на градоначалник не може

да функционира со оглед на големината на тие општини и овластувањата што се стеснети и за тоа се определувам за решенијата во законот.

СТОЈАН АНДОВ:

Има збор господин Гештаковски.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Господин претседателе и пратеници, сметам дека пратеникот Зибири се обиде да ја насочи дискусијата малку во однос на тоа дека ние имаме пред нас Нацрт на закон за локална самоуправа, а повеќето од дискутантите зборуваа како да е ова прва фаза за потребата од донесување на овој закон. Таа фаза е надмината и сите дискутанти и самиот Џафери ги измешаа фазите. Ние ја водиме расправата во начело и за мене тука се битни две работи и сигурно дека така ќе заврши расправата и поединечно нема да има потребно зашто такви беа и заклучните согледувања, за што се одлучивме и ги споивме тие две фази.

Во начелната расправа за мене се битни две основни работи што се и нормални 'согласно Деловникот дали се содржани основите и начелата што ние ги утврдивме во Предлогот за донесување на закон, а мораме да се потсетиме дека Предлогот за донесување на закон го утврдувавме во услови на уставните амандмани и тогаш во фаза беше нацртот на уставот. Сигурно во фазата на изработката на овие 8-9 верзии што ги правеше работна група составена од претставници на претседателите на општините и од министерството за правосудство и управа, беа користени уставните решенија. И централно и основно прашање за мене во оваа начелна расправа е дали се инкорпорирани односно содржани уставните решенија.

Одредени залагања од оваа говорница беа и зборуваа за некои дури нови уставни, дури мене ми личеа на одредени предлози за измена на Уставот. За мене, како што реков е основно и централно прашање усогласеноста на член 15 од овој Нацрт на закон со член 115 на уставот. Тука мора да разграничиме една одредба бидејќи Уставот е јасен и гласен дека граѓаните во единиците на локална самоуправа одлучуваат односно учествуваат во одлучувањето за прашања од локален интерес. Тука мора стриктно и лесно да ставиме што е надлежност на општината и да не создаваме лажна надеж на граѓаните дека општината со оние термини се грижи, решава. Мора да ги кажеме особено во првиот дел е добро решено во однос на организмот, комуналната дејност и сл., али каде што Нацртот на закон зборува "се грижи", мора да се кажат средства, методи, органи и сл. Тука е и основното прашање. Ние имаме локална самоуправа, немаме управа. Сметам дека со разграничувањето на тие основни централни прашања ќе ја одделиме општината како локална самоуправа и граѓаните ќе знаат кои права ќе ги остваруваат, а особено ќе ги растовариме и сегашните органи.

Друг е проблемот што овде беше истакнат проблемот на подрачните единици на министерствата. Сигурно тој проблем и во оваа фаза е во доста тешка состојба во однос на координација на решавање и има една збунетост кај граѓаните. Ако во овој Нацрт-закон односно во напатствијата подготвувачите ги остават овие термини "се грижи" па ќе создадеме одредена недореченост кај граѓаните, а претседателите и органите не ќе имаат никаква можност да се грижат. Тоа е сведување на сугерирање, бидејќи ги немаат сите инструменти врака. Сметам дека тоа е основно

прашање во овој општ и начелен претрес во кој подготвувачот треба да го реши за да имаме локална самоуправа.

Уште едно друго прашање што сакам накратко да го истакнам тоа е прашањето со кое темпо и брзина сакаме да го донесеме овој закон. Едно е состојбата на теренот која полека се надминува и усогласува, а мораме да ги имаме предвид и извештаите на 9 работни тела кои во овој закон многу стручно и од секоја област се впуштија, и е спомнат принципот на онаа редовна постапка, се работи за поширок општествен интерес, за интерес на граѓаните, дали по овој закон ќе организираме јавна расправа што не би рекол би било во класична смисла или ќе се определиме за повикување да расправаат собранијата на општините или одредени стручни организации. Тоа е основно прашање од кое зависи брзината на донесувањето и решавањето на принципите, односно на животот во општините.

АЛЕКСАКДАР ГЕШТАКОВСКИ (Продолжение)

Ако организираме јавна расправа, вие сигурно ги читате извештаите, се предлага 20 дена, тоа е битно дали ќе го фатиме овој рок за ова Собрание.

Уште едно прашање кое за мене е доста битно, веќе во процедура имаме таков однос на решавање во Владата. Вие сте свесни дека во една процедура сега тој однос на Владата, иако велиме локална самоуправа сме свесни дека пратениците испраќаат законски решенија со кој веќе зборуваат и за управа. тоа е однос меѓу локална самоуправа и централна власт и управа. Вие сте свесни дека ние го добивме законот за јавен правобранител. Не може да има решенија во единиците на локалната самоуправа . Владата им остава тие да решаваат, и да имаат јавен правобранител. Ако имаат самоуправа, и имот ако имаат, тогаш би требало, но со овој закон не се решава. Тоа е прашање на централната власт. исто така ние имаме еден законски проект со кои велиш дека локалните патишта ги презема државата, односно управата, односно под директна ингеренција на одредено министерство. Ако го видиме членот 17, во областа на комуналните дејности, општините ги уредуваат: .изградбата, конструкцијата, одржувањето и користењето на локалните патишта. Тие основни односи што доаѓаат до централното прашање е прашање на исклучива надлежност на граѓаните да одлучуваат, а додека имаше одредени дилеми. Управата е јасна. Управата ќе си ги води надлежните министерства, односно подрачни единици. Јас мислам дека тоа е во начелната, а за поединечната расправа не би сакал да се впуштам бидејќи во комисиите кои бевме се доста стручно изнесени.

ЕШТРЕФ АЛИУ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, во начело се залагам за хумани закони и што подемократски. Закон во функција на

граѓаните по конкретните одредби, практично да ги направи остварливи правата ка граѓаните,, Инаку се откажувам од дискусијата.

МИТКО АНАСТАСОВСКИ:

Внимателно ги слушам сите пратеници, меѓутоа дојдов до една констатација, која сакам да ја потцртам: народ, влас, Собрание итн. Меѓутоа, знаете дека нашиот народ до тука му е дојдено со бирократијата.

Прво, нашиот народ со тој закон треба да се ослободи од таа бирократија, од тие писари, да може своите права на време да ги остварува и да не чека по шалтерите. Ако успее овој закон, да го ослободи нашиот човек од луѓето на писарниците, тогаш локалната управа ќе биде вистински таа што ја бараме ние и што ја бара нашиот народ. Власта не може да се дели на помала и поголема. Нормално е локалната управа ќе оди по хиерархија: влас, поголема, помала итн. Не треба да биде таа сосем одделена. Со еден збор, сакаме ли правна држава, сакаме ли слободен граѓанин, сакаме ли здрава држава, да го ослободиме човекот од бирократија. На таа основа се заснова и законот.

ЗОРАН КРСТЕВСКИ:

Мислам дека овој закон и Законот за територијална поделба на Републиката кои по мое убедување требаше да оди заедно на расправа на ова седница, може да ги има сите одлики на така наречените револуционерни закони. Зошто тоа го велам? На овој закон кој имаме некаде 7 до 8 верзии и на кој имавме укажувања за основните дилеми во концептот за развој на локалната самоуправа, кој Владата ни го предлагаше и овде што на работните тела на Собранието го имавме ние практично не

добивме нов предлог на текст за нацрт на закон за локална самоуправа.

Она што е најголем недостаток на овој предлог, односно на овој Нацрт текст на законот за локална самоуправа, што во него повторно не се препознава во целост концептот на локалната самоуправа, која предлагачот го предлага, а и не може да се препознае. Една од глобалните причините е што лимитирачките одредби во Уставот на Република Македонија, а второ е непостоењето на концептот на управа воопшто во Република Македонија.

Овој текст на овој закон не кореспондира, ниту со чистиот модел за деконцентрација на управата, ниту со моделот на дисперзија на управата. Практиката со уставните одредби, уставниот закон на поранешниот Устав, со кој Владата, односно министерствата ги превземаат сите ингеренции односно управата, покажаа дека се неспособни да го одржат концептот на локална управа. Значи деконцентрација да извршат ние во практика имаме загушување на управата, на неостварување на граѓанските права. Ние денеска за секоја една ситница, врзана за било каков однос, каде што граѓанинот има допир со управата мораме да одиме до пирамидата на управата, односно до Министерството.

Мислам дека овој текст на Законот пати од една основна претпоставка, која требало Владата да ја има предвид, а тоа е дека локалната самоуправа не подразбира непостоење на локална власт.

Сега, фактичката состојба што ја имаме со формирањето на општините после новите избори, укажува на тоа дека е неодржливо да постои плуралистички формирани собранија, во кои точно не се знаат ингеренциите и овластувањата на органите кои тие општини ги имаат.

Во таа смисла овој закон има основен недостаток, што не ја утврдува изворната надлежност на општините И тука господинот Гештаковски наведува пример каде декларативно во одредбите на законот се укажува на овластувањето на општината во одредени области и тука сепак стативно наброени, меѓутоа, изразот е употребен да се грижи, води сметка итн., не укажува на разработена методологија, ниту овластувања во управната постапка и воопшто во работата на општините, како тие активности општината ќе ги спроведе.

Она што исто така загрижува, е исто така со овој Устав, а со овој закон вака предложен, не се прави чекор од воспоставената практика во однос на пренесената надлежност. Овде има една декларатив одредба, со која се вели дека Републиката пренесува надлежности.

Во целиот период на постоењето на комуналниот систем каков што го имавме, јас не знам ниеден пример, каде што Републиката пренела надлежност и за тоа пренела и овластувања и средства обезбедила. Воглавно општините на начинот на кои тие функционираат средствата ги обезбедуваат изворно и тие практично беа затворени, беа афтохтони, затоа имавме повторување на изградба на капацитети во секоја општина⁵, затоа општината нам ни беше практично мала држава.

Во однос на месните заедници, мислам дека неправично овој закон не упатува на поголема разработка на позицијата на месната заедница. Каков таков комуналниот систем и развојот воопшто на делегатскиот систем што го имавме, покажа дека најнепосредниот облик на организирање на граѓаните, ако што беше месната заедница, посебно во селските средини покажа поголема виталност во однос на концептот на општината кој го имавме досега.

Воглавно месните заедници, поготово селските беа промотори. така да рачам, на организацијата на животот на тие местата воглавно тие беа иницијатори на собирање на средства од граѓаните и изградба на инфраструктурни објекти.

Мислам дека треба, ако не со посебен закон, што го имаше во дискусијата на Тодор Петров, тогаш во овој закон месната заедница односно месната самоуправа да добие по децидно место, бидејќи навистина имаме позитивно искуство и не треба да бегаме од него.

Исто така овој закон не прави чекор напред, во однос на она што беше дилема при донесувањето на уставот, во однос на позицијата на Скопје, како посебна локална самоуправа.

Во принцип бев против таквата уставна одредба, која овдека сега се покажува "ниту риба, ниту девојка", во смисла што не јасно дали градот Скопје има општини кои при надлежности тие општини во однос на општите ингеренции на класичната локална самоуправа, односно, општината во други места ги има, дали тие важат исто и за Скопје. На кои начин ќе се изрази посебноста на градот, како локална самоуправа.

Мислам дека Скопје заслужува посебно внимание и од членот 117, каде произлегува дека со закон ќе се регулираат односите на град Скопје, треба да се направи напор за децидно разграничување на изворните надлежности, што ако се оди на концепт на општини, како сега што е практиката во Скопје, да се определат и изворните надлежности на општините во Скопје, во однос на посебноста на градот како локална самоуправа.

Ова го велам од причина што овој Закон, мора да кореспондира со одредбите од законот за територијална поделба каде на посреден начин се

исклучуваат одредени изворни надлежности во однос на општините кои би ги имале во другите средни и им се даваат помали ингеренции, што значи дека практично не потребно се подвојува општината во градот Скопје, во однос на позицијата која секоја друга општина ја има.

Мислам дека уште нешто овој закон треба во својата последна фаза да го надмине, а тоа е прашањето на финансирањето на општината. Праксата во другите земји, каде што има искуство на локална самоуправа, покажува на потребата паксативно да се набројуваа изворите за финансирање на општината. Тука државата мора да има еден поразработен механизам, како општината ќе се финансира.

Во таа смисла, мислам дека без разлика што законодавецот упатува дека тоа ќе биде разработка на други закони, а на начинот на кои се предлага во овој закон тоа се преку 200 закони во кои би требало на посебен начин да се третира општината, мислам дека треба да се направи чекор повеќе и таксативно да ги наброи изворните приходи кои се доделуваат на општината. Бидејќи ние имаме нерамноправен развој на општините, од х причини, да не ги елаборирам, државата е должна да врши некаков усогласен развој, бидејќи една селска општина, една погранична општина и една општина недоволно населена не може да се носи со функциите, кои локалната самоуправа ги предвидува, ако нема одреден извор на приходи.

Мислам дека во последната фаза, ние овој закон мораме да го гледаме заедно со законот за територијална поделба, на кој закон укажувам дека е неопходно да има одредени стручни сознанија и елаборати, кои ќе укажат на потребата од парцијализација на територијата на Македонија на помали локални единици.

СТОЈАН АНДОВ:

Дали уште некој бара збор? (никој)

Имаше неколку прашања од карактер што осветлува, што Нацртот може да реши а што не. Не беа конкретни да навлегуваат во структурата на предлогот на законот, туку нацртот го доведуваа во прашање, или барем бараа дообјаснување.

Го молам министерот да се задржи на тие дообјаснувања.

ЃОРЃИ НАУМОВ:

Внимателно ги слушав сите забелешки и сугестии и сметам дека во последната фаза, се она што е конструктивно, издржано, најсовесно, најкоректно, најстручно, ќе го прифатиме и ќе го наведеме во законот за локална самоуправа.

Нацртот на законот кој е овде денес предмет на расправа има предвид монотипен тип на локална самоуправа, а тоа впрочем е и уставна концепција. Мислам дека повеќе дискусанти заборуваа дека Нацртот елаборира едностепено, двостепено, тростепено. Ако внимателно се чита текстот на нацртот, од него во ниеден момент, во ниедна одредба не произлегува дека се работи за двостепено, тростепено, туку монотипно. Не е тешко и на нас како предлагачи да изградиме локална самоуправа политипно, шаранолико, разнообразно. Меѓутоа, ние се раководиме од тоа дека на подрачјето дека на Република Македонија нема традиција од локална самоуправа, каква што постои во Европа, и од тие причини засега се определивме само на овој тип, монотипна локална самоуправа.

Во дискусијата беше уочливо изедначувањето на работите на подрачните единици, со надлежностите на локалната самоуправа. Мисла дека во Нацрт законот се прави. Работата на истурените единици на

министерствата, не е предмет на свој закон, Нацрт закон, ниту пак закон. тоа е работа на законот за органите на управата. Ние овде во овој нацрт зборуваме само за единицата на локалната самоуправа.

Стана збор дека одредбата од член 71 и 72 , од нацрт законот за локална самоуправа е рестриктивно толкување, во смисла на тоа дека оимо мнозинство не одговара на вистината, не одговара на суштината, поимот значително, исто така дека не одговара и дека на тој начин, ние како предлагачи сме скратиле во оваа фаза одредени права на националностите.

ЃОРЃИ НАУМОВ: (Продолжение)

Сметам дека поимот мнозинство во секој случај значи повеќе од половина, па ако сакате елаборирајте го тоа и етнологски и математички и филозофски.

Исто така, во оваа прилика нема потреба ниту може да се манипулира со поимите обично мнозинство, просто мнозинство итн. Ние сметаме дека поимот мнозинство од 51% од населението е коректен и креативен во однос на уставната одредба од член 7, став 2 на Уставот на Република Македонија.

Што се однесува до поимот "значително" исто така сметаме дека во секој случај една третина значи нешто значително. Помалку од една третина во никој случај за нас како предлагачи не значи значително, а во дискусијата имаше дури и такви искажувања дека мнозинство е и 70%, а значително е 40%, од една страна, од друга страна значително е 10% мнозинство и 25%.

СТОЈАН АНДОВ:

Осврнете се само на прашањата кои беа формулирани како прашања, а не да реагираате на секој предлог. Осврнете се само на прашањата што ви беа само вам упатени.

ЃОРЃИ НАУМОВ:

Сметаме дека повеќе од дискутантите се осврнаа на...

СТОЈАН АНДОВ:

Не давајте одговор на дискусијата, ве молам. Некои формулираа прашања, само на тоа одговорете.

ЃОРЃИ НАУМОВ:

Повеќе пратеници поставија прашања дека со ваков нацрт на локална самоуправа ние не можеме да влеземе во Европа. Предлагачот ви гарантира дека во наредната фаза ќе ги задоволиме сите барања на Европската повелба на локална самоуправа и со тоа да влеземе во Европа, ако е тоа условот. Ние во никој случај нема да спречиме со Законот за локална самоуправа да не навлеземе во Европа.

Прашање беше со кој процент буџетот ќе учествува во финансирањето на локалната самоуправа. Одговорот е дека овој закон тоа прашање не го третира, дека ова прашање ќе биде регулирано во еден од законите од областа на финансиите.

Исто така беше истакнато од последниот дискусант дека законот ни ги дал изворните надлежности. Тие изворни надлежности на локалната самоуправа се експлицитно определени во "Уставот и ние не можеме да ги прошируваме.

Оттука, сметам дека сето она што е конструктивно и издржано во Предлогот на законот за локалната самоуправа ќе го инкорпорираме.

СТОЈАН АНДОВ:

Молам, дали уште некој бара збор после овие објаснувања? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот

1. Собранието на Република Македонија го усвојува Нацртот на законот за локалната самоуправа, заедно со мислењето и предлозите содржани во извештаите на работните тела на Собранието на РМ и

искажаните сугестии и предлози во расправата на седницата.

2. Имајќи предвид дека со Нацртот на законот за локалната самоуправа се уредуваат прашањата од поширок општествен интерес, согласно одредбите на член 383 од Деловникот на Собранието на РМ, Собранието Нацртот на законот го ставам на јавна расправа.

3. Заради обезбедување на пошироко и понепосредно учество во јавната дискусија на граѓаните, собранијата на општините, Заедниците на општините и градот Скопје, Републичкиот одбор на месните заедници и научните и стручните институции, политичките организации и другите форми на организирање и здружување, Нацртот на законот за локалната самоуправа заедно со повикот за учество во јавната дискусија и за доставување на мислењата и предлозите да се објави во дневниот весник "Нова Македонија", "Бирлик" и "Флака е влазеримит".

Јавната дискусија по Нацртот на законот да трае до 30 јуни 1992 година.

4. Собранието ја задолжува Владата на Република Македонија да го објави Нацртот на законот и повикот за учество во јавната дискусија во дневниот весник "Нова Македонија", "Флака е влазеримит" и "Бирлик" кои не се дневни весници, во организирањето и спроведувањето на јавната дискусија да оствари соработка со собранијата на општините и заедницата на општините и градот Скопје, Републичкиот одбор на месните заедници, научните и стручни институции, политичките организации и другите форми на организирање и здружување, да се обезбеди собирање и средување на

мислењата и предлозите што ќе бидат изнесени во текот на јавната дискусија и да подготви извештај за резултатите од јавната дискусија и да ги достави до Собранието на Република Македонија.

5. Овој заклучок, заедно со извештаите на Комисијата за општествено- политички систем, Комисијата за внатрешна политика и и општонародна одбрана, Законодавно- правната комисија, Комисијата за меѓунационални односи, Комисијата за општествен надзор и претставки, Комисијата за земјоделство и шумарство, Комисијата за градежништво и урбанизам и Комисијата за труд и социјална политика и со извадок од стенографските белешки од денешната расправа да се достават до Владата на Република Македонија и до Министерството за правосудство и управа.

Кој е за предложениот заклучок, молам да крене рака.

49 пратеници гласаа "за".

Незнам дали се договоривме, сите гледишта кои се овде изнесени со овој заклучок се рамноправни со Нацртот и се упатуваат до Владата.

Дали има некој против? (12 пратеници).

Дали некој се воздржува од гласање? (2 пратеници).

Констатирам дека Собранието го усвои предложениот заклучок.

Бидејќи дневниот ред е исцрпен, ја заклучувам 40-тата седница на Собранието на Република Македонија.

(Седницата заврши во 14,25 часот).